

ด่วนที่สุด

ที่ รง ๐๕๐๑/ว

๕๕๕๕

เรียน รองอธิบดี หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม ผู้อำนวยการสำนัก
ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการกลุ่ม
ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ผู้อำนวยการสำนักงาน
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานคร
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติเชียงใหม่
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรม-
ยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับ
อุตสาหกรรมบริการสุขภาพ

สำนักงานเลขานุการกรมขอส่งสำเนาหนังสือ
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จำนวน ๒ ฉบับ ดังนี้

๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๓๑๓๓๖ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘
เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๕/ว๒๙๓ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘
เรื่อง การมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ประธาน
กรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการในคณะกรรมการ
ต่างๆ ตามกฎหมาย และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลด
รายละเอียดได้ที่ www.dsd.go.th/secretary เอกสารดาวน์โหลด
(หัวข้อเอกสารแจ้งเวียนทั่วไป)

(นางจิราภรณ์ วงศาโรจน์)

* เลขานุการกรม

๑ ๖ ก.ย. ๒๕๕๘

งานที่ส่ง

ที่รง ๐๒๐๔.๔/ว ๑๑๑๗

ถึง กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

เลขที่รับ..... ๙๖๖๖
วันที่ ๑๖ ก.ย. ๒๕๕๙
เวลา ๑๓.๒๐ น.

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
เลขที่รับ..... ๐๒๐๔.๔
วันที่ 16 ก.ย. 2553
เวลา ๑๓.๒๐ น.

นค

พร้อมนี้ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ขอส่งสำเนาหนังสือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๓๑๓๓๖ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘ มาเพื่อโปรดทราบ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา
โทร. ๐ ๒๒๓๒ ๑๑๕๘, ๑๑๐๐
โทรสาร. ๐ ๒๒๔๘๒๐๒๖

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

14 ก.ย. 2558
7630
14-21

ส่วนราชการ สำนักงานรัฐมนตรี กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ โทร. ๐ ๒๒๓๒ ๑๐๕๖

ที่ รง ๐๑๐๒.๑/๒๕๖๑

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘

สำนักนโยบายและยุทธศส.

ที่ 4๕95

เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘

วันที่ 14 ก.ย. 2558

เรียน ปลัดกระทรวงแรงงาน

เวลา 1๖.18

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๓๑๓๓๖ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ แจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง ทั้งนี้ ได้สำเนา นำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานทราบแล้ว

พลโท

(จารุวดี ศิระพลานนท์)

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

- มอบ กลุ่มพัฒนายุทธศาสตร์
- กลุ่มแผนงานและงบประมาณ
- กลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินผล
- งานบริหารทั่วไป

กลุ่ม ม.ตร.

สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา
กระทรวงแรงงาน
รับที่ 269
วันที่ 15 ก.ย. 58
เวลา 10.21 น.

(นางวรรณาพร ชูอำนาจ)

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

15 ก.ย. 2558

ตัวหนังสือ

ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๗๖๓๖

๔๗

สำนักงานรัฐมนตรี ร.จ.
รับที่..... 882
วันที่..... 10 ก.ย. 2558
เวลา..... 15.00 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

ก กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่ นร ๑๐๑๕/๔๙๖๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอเรื่อง
ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือ
ที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ รับทราบตามที่สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับภาวะสังคมไทยในไตรมาสที่สอง
ปี ๒๕๕๘ ในส่วนที่ดีขึ้น และขอความร่วมมือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคม
ตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีด้วย

จึงเรียนยืนยันมา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๓๓ (สุริดา), ๔๔๓ (กัลยา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๕๖

www.cabinet.thaigov.go.th

ที่ นร ๑๑๐๕/ ๕๘๖๒

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด
ที่ นร ๑๑๐๕/๕๘๖๒ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๘
๒. รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เผยแพร่
รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ นั้น

ในการนี้ สำนักงานฯ ใคร่ขอเสนอเรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสที่สองของปี ๒๕๕๘
มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีด้วยแล้ว
โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ส่วนงานคลัง

(นางสาวกัญญา แซ่เอี้ยว)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๑
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๒๘๐๓
E-mail piyanuch@nesdb.go.th

ภาวะสังคมไทย

ไตรมาสสอง ปี 2558

Social Situation and Outlook

ประเด็นหลัก

- ไตรมาสสองปี 2558 การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.2 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.88 แรงงานมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 43.6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่หักด้วยเงินเพื่อแล้วเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีที่แล้วร้อยละ 2.5
- หนี้สินครัวเรือนไตรมาสแรกปี 2558 มีมูลค่า 10.57 ล้านล้านบาทเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.9 ของ GDP ในไตรมาสที่สอง ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการบริโภคธนาคารพาณิชย์เพิ่มร้อยละ 7.0 ชี้นำแนวโน้มการก่อหนี้ครัวเรือนยังชะลอลง
- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้น โดยผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่า และต้องเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ ปอดอักเสบ มือ เท้า ปาก ตาแดง และฉี่หนู ซึ่งมักแพร่ระบาดในช่วงฤดูฝน
- คดีทำร้ายร่างกายและลักทรัพย์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แนวทางหนึ่งในการลดปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้น โดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเฉียบขาดในการกวดขันควบคุม ป้องกัน และปราบปราม ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกทางสังคม สถานการณ์ยาเสพติดดีขึ้นจากการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- อุบัติเหตุจากรถทางบกลดลงร้อยละ 3.4 มีผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 11.8 แต่ยังคงให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของคนเดินเท้าด้วยการสร้างมีติความปลอดภัยในการป้องกันคุ้มครองการบาดเจ็บและการสูญเสียในกลุ่มคนเดินเท้า โดยการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติตามกฎจราจร การกำหนดความเร็วการขับขี่รถยนต์ให้เหมาะสมกับประเภทของถนน
- ประเทศไทยยังคงมุ่งมั่นจะแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์อย่างจริงจังเพื่อความมั่นคงและมนุษยธรรม ถึงแม้ระยะเวลาที่ผ่านมาไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม และยังคงถูกจัดอันดับอยู่ในบัญชีกลุ่มที่ 3 ติดต่อกันเป็นปีที่ 2 จากกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา

บทความพิเศษเรื่อง

“การทำงานของผู้สูงอายุ: ความจำเป็นที่ต้องผลักดัน”

การทำงานของผู้สูงอายุเป็นแนวทางที่จะลดผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยทั้ง การสร้างความมั่นคงด้านรายได้ การขาดแคลนแรงงาน และเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ธุรกิจบางส่วนเริ่มตระหนักถึงผลกระทบและการเตรียมการจ้าง ขณะที่ลูกจ้างยังมีทัศนคติเชิงลบและขาดความรู้ถึงผลกระทบจากการขยายอายุการทำงานทำให้มีความต้องการทำงานไม่เกินอายุ 60 ปี ขาดกลไกขับเคลื่อน การส่งเสริมการทำงานผู้สูงอายุจึงควรมีความยืดหยุ่น ยืดหลักความสมัครใจ มีมาตรการจูงใจและลดอุปสรรคต่อการจ้าง รวมทั้งสนับสนุนด้านกฎระเบียบ กลไกจัดการ ตลอดจนมีนโยบายบำเหน็จบำนาญและการออมที่ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ

สารบัญ

ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ	1
บทความพิเศษ	22

ส่วนแรก: ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

- ไตรมาสสองปี 2558 การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.2 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.88 แรงงานมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 43.6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่หักด้วยเงินเพื่อแล้วเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีที่แล้วร้อยละ 2.5
- ไตรมาสแรกของปี 2558 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่า 10.57 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 สำหรับไตรมาสสอง ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการบริโภคภาคพาณิชย์เพิ่มร้อยละ 7.0 ชี้นำแนวโน้มการก่อหนี้ครัวเรือนยังชะลอตัว หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 ส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสินเชื่อภายใต้การกำกับ และบัตรเครดิต เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.8 และ 28.0 ตามลำดับ
- ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 8.2 ผู้ป่วยโรคปอดอักเสบเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 และผู้ป่วยโรคไขข้ออักเสบเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่า ขณะที่การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะช่วยให้ภาวะโภชนาการของเด็กไทยดีขึ้น
- คดีอาญาโดยรวมลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 30.9 คดีอาชญากรรมที่ยังคงมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 77.3 ของคดีอาญารวม โดยลดลงร้อยละ 37.3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 คดีชีวิตร่างกายและเพศเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 แนวทางหนึ่งในการลดปัญหาอาชญากรรมโดยการกำหนดมาตรการเชิงรุกและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเฉียบขาดในการกวดขันควบคุม ป้องกันและปราบปราม ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกทางสังคม
- อุบัติเหตุจลาจลทางบกลดลงร้อยละ 3.4 มีผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 11.8 ประเภทที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่ รถจักรยานยนต์ อีกทั้งยังควรสร้างมิตินความปลอดภัยในการป้องกันหรือคุ้มครองการบาดเจ็บและการสูญเสียในกลุ่มคนเดินเท้า โดยการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายในการใช้รถใช้ถนน และการปฏิบัติตามกฎจราจร การกำหนดความเร็วให้เหมาะสมกับประเภทของถนน
- ประเทศไทยยังคงอยู่ในบัญชีกลุ่มที่ 3 ติดต่อกันเป็นปีที่ 2 จากรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี 2558 ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ถึงแม้ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์อย่างจริงจังเพื่อความมั่นคงและมนุษยธรรม
- การเพิ่มขึ้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความรุนแรงมากขึ้น การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่างๆ ภายใต้แนวคิดสังคมคาร์บอนต่ำ เป็นแนวทางหนึ่งในการลดปัญหาโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสสอง ปี 2558

	จำนวน (ในหน่วยพันคน)						การเปลี่ยนแปลง (%)						
	ชาย			หญิง			ชาย			หญิง			
	2557	2558	Q2	2557	2558	Q2	2557	2558	Q2	2557	2558	Q2	
กำลังแรงงานรวม	38.5	38.4	38.2	38.6	38.6	38.3	38.4	-0.1	-0.9	0.3	-0.2	-0.5	0.1
1. ผู้มีงานทำ	37.8	37.8	38.4	38.3	38.1	37.6	37.8	-0.4	-1.2	0.3	-0.1	-0.4	-0.2
การทำงานระดับ*													
1.1 ภาคเกษตร	12.9	12.4	13.5	13.0	12.7	11.5	11.7	1.0	-2.9	-2.2	-4.5	-2.4	-5.8
1.2 นอกภาคเกษตร	25.3	25.4	24.9	25.2	25.3	26.1	26.1	-1.0	-0.3	1.7	2.5	0.7	1.3
• อุตสาหกรรมเกษตร	6.4	6.3	6.3	6.5	6.4	6.5	6.5	-0.8	1.9	1.0	4.4	1.6	1.2
• ก่อสร้าง	2.4	2.4	2.1	2.2	2.3	2.5	2.4	-7.2	-4.4	-3.9	-2.6	-5.9	1.9
• ขายส่งปลีก	6.4	6.2	6.1	6.1	6.2	6.2	6.3	-1.5	-2.7	3.2	0.4	-0.2	-2.6
• โรงแรม/ภัตตาคาร	2.6	2.6	2.5	2.6	2.6	2.7	2.7	-2.0	-1.9	4.6	4.7	1.2	2.3
• การขนส่ง/โทรคมนาคม	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	5.4	4.9	5.3	6.2	0.2
• การศึกษา	1.2	1.2	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2	-5.4	1.6	1.1	1.7	-0.4	3.5
• อื่นๆ	5.6	5.7	5.5	5.6	5.6	5.9	5.8	3.1	2.9	0.8	3.4	2.3	4.6
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.3	0.4	0.3	0.2	0.3	0.4	0.3	26.5	33.9	4.5	-7.5	14.5	5.9
อัตราการว่างงาน (%)	0.89	1.00	0.84	0.61	0.84	0.94	0.88						
3 แรงงานรอฤดูกาล	0.3	0.2	0.1	0.1	0.1	0.3	0.3	12.5	3.7	36.2	-5.3	9.2	1.8
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.8	0.6	0.2	0.3	0.5	0.8	0.8						
4 ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอชเอ็ม)	44.7	47.6	47.6	47.5	46.9	46.8	46.8	-3.7	-1.9	0.1	0.1	-1.3	-2.5
5 ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอชเอ็ม) (ฤดูกาลเฉพาะ)	42.7	44.3	44.9	44.1	44.1	41.7	43.6	-3.6	-2.5	-0.4	0.3	-1.7	-1.5
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.**	0.9	0.7	0.4	0.4	0.6	1.1	0.8	7.6	-8.7	-15.8	-27.5	-9.2	23.2
• อุตสาหกรรมเกษตร	0.1	0.1	0.04	0.05	0.06	0.1	0.1	-45.3	0.5	-25.3	-12.2	-32.0	41.5
• นอกอุตสาหกรรมเกษตร	0.8	0.6	0.4	0.4	0.5	1.0	0.7	17.9	-9.7	-14.6	-25.1	-5.9	21.7
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 ชม.**	7.9	5.7	5	5.6	6.1	8.7	8.5	4.4	-9.7	-7.8	0.4	-0.5	10.3
• อุตสาหกรรมเกษตร	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	0.5	0.5	-10.0	17.2	-19.6	-16.4	-4.1	1.2
• นอกอุตสาหกรรมเกษตร	7.6	5.5	4.9	5.3	5.8	8.4	8.2	5.0	-1.5	-7.7	1.3	-0.3	10.7
5.3 ผู้ทำงาน 35 ชม.ขึ้นไป	25.9	28.0	26.9	28.5	27.3	25.0	27.5	-2.9	-2.5	1.2	-0.6	-1.2	-3.5
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม.ขึ้นไป	9.1	9.7	10.3	9.7	9.7	8.3	8.9	-20.5	-20.9	-7.6	7.0	-0.1	-6.0
6 จำนวนผู้ว่างงานเฉลี่ย	0.4	0.3	0.1	0.1	0.2	0.4	0.4	5.8	3.0	3.5	-22.1	-5.3	1.0
อัตราการว่างงานเฉลี่ย	1.0	0.8	0.3	0.4	0.6	1.0	1.0						

หมายเหตุ: * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องมีการทำงานเต็ม (นับรวมผู้ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) ผู้ทำงานหนึ่ง สัปดาห์ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์** และต้องมีการทำงานเต็ม และผู้รอฤดูกาล อัตราการว่างงานเฉลี่ย = ผู้ว่างงานเฉลี่ย/กำลังแรงงาน.
** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานต่ำ แต่ชั่วโมงการทำงานลดลง และแรงงานรอฤดูกาลเพิ่มขึ้นมากสะท้อนถึงการว่างงานแฝง

การจ้างงานลดลงเล็กน้อย ไตรมาสที่สองปี 2558 มีผู้มีงานทำ 37,751,751 คน ลดลงร้อยละ 0.2 โดยการจ้างงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 5.8 จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว เพราะภาวะแห้งแล้งทำให้กิจกรรมทางการเกษตรลดลง นอกจากนั้นภาวะฝนแล้งทำให้ต้องเลื่อนฤดูกาลเพาะปลูกจากช่วงเดือนพฤษภาคมไปเป็นช่วงปลายเดือนกรกฎาคม ทำให้แรงงานเกษตรจำนวน 315,848 คน เป็นแรงงานรอฤดูกาล เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.7

สำหรับการจ้างงานนอกภาคเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 โดยการจ้างงานสาขาบริการขยายตัวสูง เช่น การก่อสร้าง โรงแรมและภัตตาคาร การขนส่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 3.6 และ 2.5 ตามลำดับ ส่วนการจ้างงานสาขาค้าส่งและขายปลีกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 และสาขาการผลิตอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0

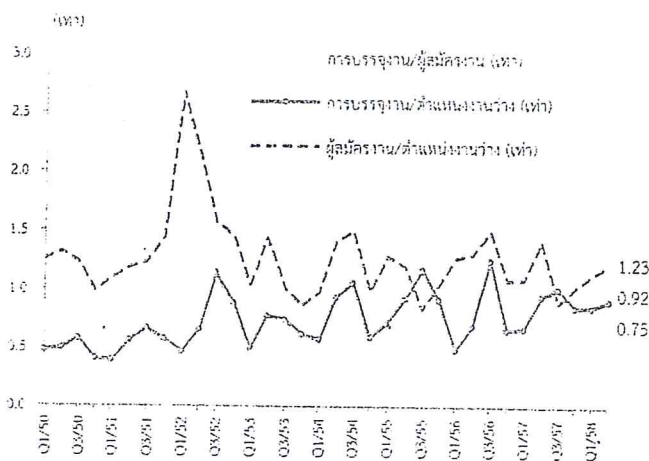
อัตราการว่างงานต่ำ ไตรมาสสองของปี 2558 มีผู้ว่างงาน 336,083 คน อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.88 ลดลงจากอัตราการว่างงานร้อยละ 1.0 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว โดยการว่างงานของกลุ่มที่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวน 164,404

ตาราง 2 ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

ประเภทผู้ประกันตน	2557		2558		2559		2560	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม (คน)	525,762	575,019	135,894	165,612	144,939	128,574	149,967	174,807
ลาออก	152,482	307,999	118,397	146,257	128,971	112,365	130,769	156,291
เลิกจ้าง	73,280	67,029	17,497	17,355	15,968	16,209	19,198	18,516
รวม (%)	-2.4	9.4	5.6	14.3	7.6	9.4	10.4	5.6
ลาออก	2.0	12.3	10.2	16.4	9.8	12.1	19.4	5.4
เลิกจ้าง	-22.7	-8.5	-17.7	-0.9	-7.5	-6.1	9.7	6.7

ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 1 สถานการณ์ตลาดแรงงาน

ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

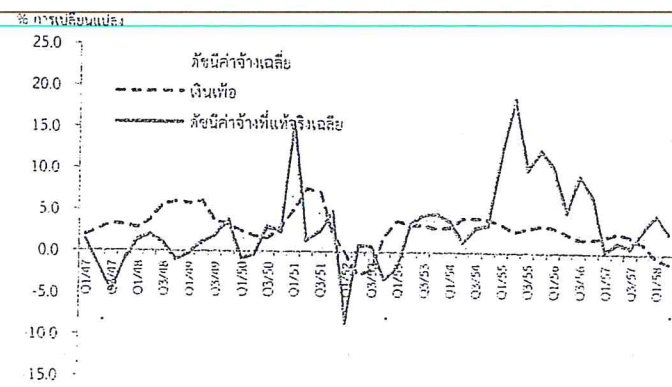
คน ลดลงร้อยละ 13.7 สำหรับการว่างงานในกลุ่มผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวน 171,679 คน หรือลดลงร้อยละ 12.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่แล้ว สอดคล้องกับการชะลอตัวของผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานซึ่งมีจำนวน 174,807 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 โดยเป็นการเลิกจ้างจำนวน 18,516 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 ขณะที่เป็นการลาออกจำนวน 156,291 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4

ทั้งนี้ สภาพการจ้างงานและการว่างงานยังไม่สะท้อนผลกระทบที่ชัดเจนจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจเนื่องจาก (1) มีการเคลื่อนย้ายการทำงานระหว่างสาขา เช่น จากภาคเกษตรไปภาคนอกเกษตร โดยเฉพาะการโยกย้ายไปสู่การผลิตอุตสาหกรรม ก่อสร้าง ค่าส่งค่าปลีก และบริการอื่นๆ รวมทั้งการโยกย้ายระหว่างอุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า และอุตสาหกรรมรถยนต์ ทำให้แม้จะมีการลาออกและการเลิกจ้างเพิ่มขึ้นแต่เนื่องจากตลาดยังมีความต้องการแรงงานมากโดยเฉพาะแรงงานกึ่งทักษะและแรงงานทักษะสูง ทำให้แรงงานสามารถหางานใหม่ได้เร็ว (2) การลดชั่วโมงการทำงานลงแทนการปลดออก ดังจะเห็นได้จากชั่วโมงการทำงานลดลงและแรงงานที่ทำงานน้อยชั่วโมงมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก ซึ่งไม่ปรากฏให้เห็นในการว่างงาน ทั้งนี้ ในไตรมาสสองจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ต่อคนโดยรวมลดลงร้อยละ 1.5 เป็นการลดลงทั้งสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ และผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีจำนวน 6,455,284 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.0 และประมาณ 277,184 คนต้องการงานเพิ่ม (ทำงานต่ำกว่าระดับ) เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.4

นอกจากผู้ประกอบการจะปรับลดชั่วโมงการทำงานล่วงเวลาแล้ว ในบางกิจการมีการขอใช้มาตรา 75 ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 ให้พนักงานหยุดงานอยู่บ้านโดยจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของค่าจ้างแรงงานในวันปกติ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ดังกล่าวเป็นสถานการณ์ในระยะสั้นและจะเข้าสู่การทำงานปกติเมื่อภาวะเศรษฐกิจในประเทศและการส่งออกปรับตัวดีขึ้น

ค่าจ้างแรงงานแท้จริงเพิ่มขึ้น รายได้แรงงานภาคเอกชนเฉลี่ยเท่ากับ 11,775 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 แต่เงินเฟ้อที่ติดลบเฉลี่ยร้อยละ 1.1 ทำให้รายได้แรงงานภาคเอกชนแท้จริงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.5 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 ในไตรมาสเดียวกันปี 2557 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าจ้างแรงงานภาคเกษตรและนอกเกษตร พบว่าค่าจ้างแรงงานแท้จริงภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 ขณะที่ภาคนอกเกษตรได้รับค่าจ้างแรงงานแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.4

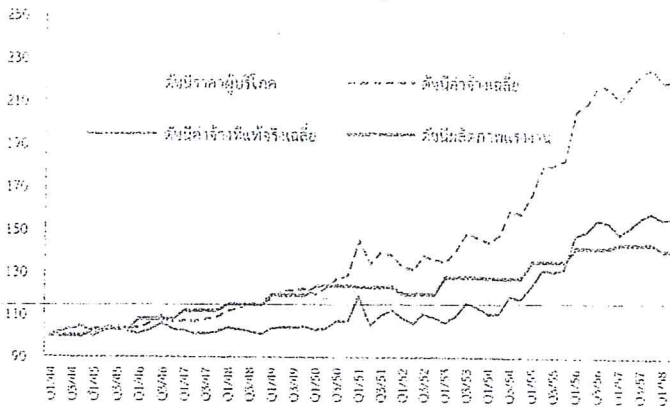
แผนภาพ 2 การเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง และเงินเฟ้อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สำนักานสถิติแห่งชาติ

ประเด็นที่ต้องติดตามในระยะต่อไป ได้แก่

แผนภาพ 3 ดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สศช., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การติดตามความคืบหน้า การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว

- การยื่นพินิจอนุญาตแรงงานต่างด้าว การขยายเวลาการยื่นขอพินิจอนุญาตจากเดิมที่สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2558 เป็นภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2558 โดยจากผลการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) พบว่า มีแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติมาขึ้นทะเบียน 1,626,235 คน มีผู้ยื่นพินิจอนุญาตไปแล้ว 553,998 คน และมีผู้ที่ผ่านการพินิจอนุญาตเพียง 16,394 คน
- การเปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเล (22 จังหวัด) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2558 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2558 พบว่า มีแรงงานต่างด้าวมาขึ้นทะเบียนทั้งสิ้น 54,402 คน

การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว และการยื่นพินิจอนุญาต

สัญชาติ	การลงทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการตรวจพินิจ (คน)	ยื่นพินิจแล้ว (คน)	ผ่านการพินิจ/อนุมัติแล้ว (คน)
พม่า	664,449	195,571	16,394
กัมพูชา	738,947	261,666	-
ลาว	222,839	96,761	-
รวม	1,626,235	553,998	16,394

หมายเหตุ: สถิติยอดแจ้งรายชื่อแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการตรวจพินิจ

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 26 มิถุนายน 2558)

การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในประเภทกิจการประมงทะเล

สัญชาติ	จำนวนคนขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว (คน)
พม่า	30,479
กัมพูชา	22,764
ลาว	1,159
รวม	54,402

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน

(1) รายได้ของแรงงาน

• **รายได้เกษตรกร** ซึ่งได้รับผลกระทบทั้งจากปริมาณผลผลิตที่ลดลงและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ โดยผลกระทบจากภัยแล้งในช่วงที่ผ่านมา ทำให้มีการลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง 3 ล้านไร่ คิดเป็นมูลค่า 14,366 ล้านบาท นอกจากนี้ มีการเลื่อนการเพาะปลูกข้าวนาปีจากเดือนพฤษภาคมไปเป็นปลายเดือนกรกฎาคม-2558-ขณะที่ราคาสินค้าเกษตรเฉลี่ยลดลง ดังจะเห็นได้จากดัชนีราคาสินค้าเกษตรรายได้ลดลงร้อยละ 7.2 และ 5.8 ในไตรมาสแรกและไตรมาสสองที่ผ่านมา

ทั้งนี้ นอกจากมาตรการภาครัฐที่ได้ดำเนินการมาก่อนหน้า¹ แล้ว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังได้ออกมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2558 ประกอบด้วย 3 มาตรการ ได้แก่ (1) การเลื่อนระยะเวลาเพาะปลูกออกไปเป็นช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2558 (2) การปรับเปลี่ยนพืชเพาะปลูก โดยสนับสนุนให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย อายุเพาะปลูกสั้น และอยู่ในความต้องการของตลาดมาก ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเขียว และ (3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะหารือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อจัดหาทุนสำหรับเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนไปทำเกษตรผสมผสาน นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 4 สิงหาคมที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติการสนับสนุนงบประมาณดำเนินมาตรการสำคัญเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและคนยากจนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน จำนวน 6,541 ล้านบาท

• **รายได้แรงงานลูกจ้าง** แม้ค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนในภาพรวมยังเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 และค่าจ้างแรงงานเอกชนที่หักเงินเพื่อแล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 ประกอบกับการจ้างงานภาคเอกชนยังเพิ่มขึ้น แต่การลดชั่วโมงการทำงานลงของผู้ประกอบการทำให้แรงงานบางกลุ่มมีรายได้เฉลี่ยลดลง ได้แก่ แรงงานที่มีรายได้เพิ่มจากการทำงานล่วงเวลา แรงงานที่ถูกลดเวลาทำงานปกติและกิจการขอใช้มาตรา 75 คุ้มครองแรงงาน โดยในไตรมาสสองมีแรงงานที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในสาขาอุตสาหกรรมก่อสร้าง และบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.7 24.3 และ 47.7 ตามลำดับ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการติดตามตรวจสอบการจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมายและอื่นๆ ตามสิทธิ

ได้แก่ การแก้ไขปัญหาเร่งด่วนตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 14 ตุลาคม 2557 โดยได้มีการอนุมัติการปล่อยเงินเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 1,582.06 ล้านบาทเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2557 และมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 27 มกราคม 2558 อนุมัติให้ดำเนินโครงการสร้างรายได้และพัฒนาการเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง และมาตรการบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรลูกค้า ส.ก.ส. และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประสาธน์บุรีรัมย์ ประกอบด้วย 3 มาตรการหลักดังนี้ (1) มาตรการขยายเวลาชำระหนี้เดิม (2) มาตรการสนับสนุนสินเชื่อระยะสั้นวงเงิน 30,000 ล้านบาท และ (3) มาตรการสินเชื่อระยะยาวเพื่อปรับปรุงระบบการผลิตด้านการเกษตร

3 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตาราง 3 หนี้สินครัวเรือน (สิ้นเชิงจากสถาบันการเงิน)

ปี สิ้นเชิง ณ สิ้นปี	ปี					
	2553	2554	2555	2556	2557	2558 (Q)
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	6.40	7.48	8.83	9.83	10.48	10.57
(%YOY)	14.5	16.8	18.0	11.4	6.6	6.4
- สถาบันรับฝากเงิน	16.3	16.9	16.9	10.4	6.6	7.0
- สถาบันการเงินอื่น	3.0	16.3	26.4	18.1	6.6	2.9
สัดส่วนต่อ GDP	59.3	66.2	71.5	76.2	79.7	7.9

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 4 การเปลี่ยนแปลงยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์

ปี สิ้นเชิง ณ สิ้นปี	ปี	ปี					
		2555	2556	2557	2558		
(%)	(%)				Q1	Q2	
สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	100	21.6	11.5	7.4	7.6	7.0	
- ซื้อที่ดิน	1.0	-12.1	10.0	3.9	4.3	6.7	
- เพื่อที่อยู่อาศัย	48.5	12.4	12.6	12.3	11.8	11.8	
- อสังหาริมทรัพย์เพื่อการอื่นๆ	0.1	-4.0	50.4	11.2	18.4	62.2	
- ซื้อรถยนต์	23.9	33.9	8.4	-3.4	-4.0	-3.7	
- การศึกษา	0.0	-5.7	47.3	8.2	7.1	4.0	
- เดินทางไปต่างประเทศ	0.0	-12.4	-8.4	12.6	12.7	17.0	
- บริโภคอื่น ๆ	26.5	29.4	13.1	10.5	12.4	9.4	

หมายเหตุ: * สัดส่วนใน Q1/2558

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 5 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ปี สิ้นเชิง ณ สิ้นปี	ปี				
	2555	2556	2557	2558	
(%)				Q1	Q2
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ล้านบาท)	56,583	71,612	83,451	92,426	94,435
(%YOY)	20.5	26.6	16.5	17.0	15.5
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	22.3	26.9	30.0	31.0	30.3
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	1.9	2.2	2.4	2.62	2.65

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 6 สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและบัตรเครดิต

ปี สิ้นเชิง ณ สิ้นปี	ปี				
	2555	2556	2557	2558	
(%)				Q1	Q2
สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ					
(1) ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	251,549	299,142	312,851	313,085	317,003
%YOY	18.0	18.9	4.6	4.7	4.2
(2) สินเชื่อชนิดบัตรเครดิตเกิน 3 เดือนขึ้นไป	7,491	10,920	14,238	15,469	15,728
%YOY	28.1	45.8	30.4	27.4	22.8
(2) / (1) (ร้อยละ)	3.0	3.7	4.6	4.9	5.0
สินเชื่อบัตรเครดิต					
(1) ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต (ล้านบาท)	261,553	290,425	318,141	292,427	297,023
%YOY	14.3	11.0	9.5	8.7	7.3
(2) ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	5,054	6,638	8,316	8,933	9,594
%YOY	3.2	31.3	25.3	22.0	28.0
(2) / (1) (ร้อยละ)	1.9	2.3	2.6	3.1	3.2

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ของลูกจ้าง และการหาตำแหน่งงานว่างเพื่อรองรับหากผู้ประกอบการไม่สามารถรับภาระได้จนทำให้มีการปรับลดแรงงาน รวมถึงการวางแผนแนวทางเพิ่มทักษะแรงงานในระหว่างรอทำงาน

(2) การเฝ้าระวังการเลิกจ้างแรงงาน จากผลกระทบการส่งออกที่ยังมีแนวโน้มลดลง และการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งนอกจากจะทำให้มีการเลิกจ้างในอุตสาหกรรมนั้นซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรม SME

หนี้สินครัวเรือน: ชะลอตัวต่อเนื่อง แต่ต้องเฝ้าระวังการผิวนัดชำระหนี้

หนี้สินครัวเรือนไตรมาสแรกปี 2558 เท่ากับ 10,570.142 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 ชะลอตัวลงต่อเนื่องจากร้อยละ 11.4 และ 6.6 ในปี 2556 และ 2557 ตามลำดับ และคิดเป็นสัดส่วนต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 79.9

แนวโน้มหนี้สินครัวเรือนยังชะลอตัวต่อเนื่อง ณ สิ้นไตรมาสสองปี 2558 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.0 ชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับร้อยละ 8.8 จากช่วงเดียวกันกับปีที่แล้ว โดยยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ลดลงร้อยละ 3.7 ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อซื้อที่ดิน ที่อยู่อาศัย และการบริโภคส่วนบุคคลอื่นๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 11.8 และ 9.4 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้บริโภคยังมีความกังวลต่อสภาพเศรษฐกิจ และรายได้ในอนาคต ทำให้ชะลอการก่อหนี้ใหม่ ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ยังระมัดระวังการให้สินเชื่อโดยเฉพาะลูกค้าที่ยังมีภาระหนี้อยู่

สัดส่วนหนี้เสียต่อยอดคงค้างเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ณ สิ้น

ไตรมาสสองของปี 2558 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีมูลค่า 94,433 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 15.5 และมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมร้อยละ 2.65 สินเชื่อภายใต้การกำกับผิวนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนมีมูลค่า 15,728 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.8 และเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.0 ต่อยอดคงค้างรวมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ยอดคงค้างชำระบัตรเครดิตเกิน 3 เดือน มีมูลค่าเท่ากับ 9,594 ล้านบาทเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.0 และเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.2 ต่อยอดคงค้างรวม เป็นการเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทั้งนี้ แม้มูลค่าหนี้เสียสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและบัตรเครดิตจะมีมูลค่าไม่สูงมาก แต่เป็นที่สังเกตว่าสัดส่วนหนี้เสียต่อยอดคงค้างยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ที่ลดลง

การติดตามมาตรการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น

- ความคืบหน้าการเปิดดำเนินการของธุรกิจงานไอโฟนเนส ซึ่งตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม-1 กรกฎาคม 2558 มีผู้ยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อ Mano-Finance ทั้งหมดจำนวน 20 บริษัท ซึ่งต่อมามีการขอยกเลิก 2 ราย เนื่องจากไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ราย และยังไม่พร้อมประกอบธุรกิจ 1 ราย คงเหลือ 18 ราย ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ลงนามในใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการแล้วจำนวน 9 ราย อยู่ระหว่างพิจารณาของธนาคารแห่งประเทศไทย 1 ราย อยู่ระหว่างการตรวจสอบเอกสารจากธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวน 8 ราย บริษัทที่เปิดให้บริการแล้ว 3 ราย ได้แก่ (1) บริษัทไทยเอส แคลปิตอล จำกัด (2) บริษัทเงินสดทันใจ จำกัด และ (3) บริษัท เมืองไทยลิซซิง จำกัด โดย ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2558 ที่ผ่านมามีทั้ง 3 บริษัทที่มีการให้กู้แล้วจำนวน 600 ราย เป็นวงเงินรวม 10,885,000 บาท
- การแก้ไขปัญหานี้สินครู (1) ออกหลักเกณฑ์การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ปัญหานี้สินข้าราชการครูใหม่ เพิ่มวงเงินกู้ยืมของครูจากเดิม 200,000 บาทต่อรายเป็น 300,000 บาทต่อราย (2) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหานี้สินข้าราชการครู 3 คณะ คือ 1) คณะอนุกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียนส่วนราชการและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทำการแทนเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติให้กู้ยืมเงินกองทุนหมุนเวียนฯ 2) คณะอนุกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหานี้สินข้าราชการครู เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารเงินทุนหมุนเวียนฯ และ 3) คณะอนุกรรมการกำกับ ติดตามลูกหนี้ค้างชำระ เพื่อทำการแทนเกี่ยวกับการกำกับ ติดตามหนี้ค้างชำระ การช่วยเหลือปรับโครงสร้างหนี้ (3) กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการร่วมกับธนาคารออมสินภายใต้โครงการพัฒนาชีวิตครูรุ่นที่ 2 โดยเปิดให้ครูที่เป็นหนี้สินลงทะเบียนเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ โดยในครั้งแรกเปิดให้ถึงเดือนมิถุนายน (ซึ่งต่อมาขยายไปจนถึงสิ้นกันยายน) โดยจะแบ่งลูกหนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่แก้ปัญหาค่าใช้จ่ายเงินในระดับพื้นที่ซึ่งนับวันกลุ่มนี้มีร้อยละที่เพิ่มขึ้น 2) กลุ่มที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับพื้นที่ เนื่องจากมีจำนวนหนี้สูงต้องส่งมาให้ส่วนกลางช่วยพิจารณา ซึ่งต้องดูเป็นรายกรณี 3) กลุ่มที่พิจารณาแล้วไม่อาจช่วยเหลือได้ เพราะมีหนี้สูงมากกว่า 10 ล้านบาท ขณะที่เงินเดือนประมาณ 20,000 บาท และส่วนใหญ่กู้ไม่ได้เป็นหนี้ที่เกิดจากตัวครู แต่เกิดจากคู่สมรสที่ไปทำธุรกิจแล้วขาดทุน ซึ่งมีประมาณ 2-3% โดยกลุ่มนี้จะต้องดูแลช่วยเหลือตัวเองตามกระบวนการประนอมหนี้ของภาคเอกชน และกลุ่มสุดท้าย กลุ่มที่ 4) กลุ่มที่ไม่มีปัญหานี้สินรุนแรง แต่เข้าใจผิดคิดว่าเข้าโครงการแล้วจะได้รับการช่วยเหลือปลดหนี้ โดยลูกหนี้ขึ้นวิกฤตรุนแรงจะได้ 1) ขอลงการฟ้องร้องดำเนินคดีหรือบังคับคดีไม่เกิน 3 ปี โดยต้องมีระยะเวลาที่คงคดีเหลือไม่น้อยกว่า 2 ปี 2) ทักชำระดอกเบี้ยไม่เกิน 3 ปี แต่ให้ชำระเงินต้น ส่วนลูกหนี้ใกล้วิกฤตให้ทักชำระดอกเบี้ยไม่เกินครึ่งหนึ่งเป็นเวลาไม่เกิน 2 ปี แต่ให้ชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยส่วนที่เหลือ สำหรับลูกหนี้ปกติให้ทักชำระเงินต้นไม่เกิน 2 ปี แต่ให้ชำระดอกเบี้ย

ตาราง 7 ผลการสอบ O-NET ป.6 ปีการศึกษา 2553-2557

วิชาหลัก	คะแนนเฉลี่ย				
	2553	2554	2555	2556	2557
ภาษาไทย	31.22	50.04	45.68	45.02	44.88
สังคมศึกษา	47.07	52.22	44.22	38.31	50.67
ภาษาอังกฤษ	20.99	38.37	36.99	33.82	36.02
คณิตศาสตร์	34.85	52.40	35.77	41.95	38.06
วิทยาศาสตร์	41.56	40.82	37.46	37.40	42.13

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ตาราง 8 ผลการสอบ O-NET ม.3 ปีการศึกษา 2553-2557

วิชาหลัก	คะแนนเฉลี่ย				
	2553	2554	2555	2556	2557
ภาษาไทย	42.80	48.11	54.48	44.25	35.20
สังคมศึกษา	40.85	42.73	47.12	39.37	46.79
ภาษาอังกฤษ	16.19	30.49	28.71	30.35	27.46
คณิตศาสตร์	24.18	32.08	26.95	25.45	29.65
วิทยาศาสตร์	29.17	32.19	35.37	37.95	38.62

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ประเด็นติดตามในระยะต่อไป (1) หนี้สินครัวเรือนเกษตรกร ในปี 2558 เกษตรกรเผชิญราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ เป็นปีที่ 4 และผลผลิตมีแนวโน้มลดลงจากผลกระทบภัยแล้ง ซึ่งคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อรายได้เกษตรกรรวมลดลง และอาจส่งผลให้เกิดภาวะหนี้สินจากการทำเกษตร และ (2) สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ แม้จะมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 2.6 ของสินเชื่อรวมเพื่อการอุปโภคบริโภค แต่ก็ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีมูลค่าสูงขึ้นเป็นอันดับ 1 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รวมและมีแนวโน้มเพิ่มสูงต่อเนื่อง

คุณภาพการศึกษายังคงต้องเร่งดำเนินการต่อไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง จากการประเมินผลการสอบ ONET ล่าสุดในปี 2553-2557 แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักยังคงไม่ถึงร้อยละ 50 ค่าเฉลี่ยวิชาหลัก ม.6 ต่ำสุด อยู่ระหว่าง 29.52-37.31 และนักเรียนในเขตกรุงเทพฯ ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยในทุก ระดับสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในเขตภูมิภาค สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา พบผลสัมฤทธิ์การเรียนอยู่ในระดับต่ำเป็นหนึ่งในสิบปัญหาหลักที่จุดรั้งการศึกษาไทย แม้ว่าประเทศไทยจะลงทุนด้านการศึกษามากกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายรวม หรือกว่า 500,000 ล้านบาทต่อปี และมีสัดส่วนงบประมาณการศึกษาต่องบประมาณรวมของไทยอยู่ในอันดับแรกของภูมิภาคอาเซียน

ดังนั้น รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาระบบการศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ โดยมีประเด็นที่เร่งรัดผลักดัน ได้แก่ ปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรับปรุงตารางเรียนการสอนให้ยืดหยุ่น การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ การขยายผลการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบโทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยคัดเลือกครูจากโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงและโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นโรงเรียนต้นทางในการถ่ายทอดสดการสอนไปยังโรงเรียนปลายทาง การส่งเสริม/เพิ่มบทบาทของสถานประกอบการต่างๆ ในการเสนอแนะเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งการพัฒนากระบวนการสรรหาและพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร

ตาราง 9 ผลการสอบ O-NET ม.6 ปีการศึกษา 2553-2557

วิชา	ปีการศึกษา				
	2553	2554	2555	2556	2557
ภาษาไทย	42.61	41.88	47.19	49.26	50.76
สังคมศึกษา	46.51	33.39	36.27	33.02	36.53
ภาษาอังกฤษ	19.22	21.80	22.13	25.35	23.44
คณิตศาสตร์	14.99	22.73	22.73	20.48	21.74
วิทยาศาสตร์	30.90	27.90	33.10	30.48	32.54

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ตาราง 10 ผลการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2557 จำแนกตามระดับและภาค

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย		
	ป.ว.	ป.ช.	ป.ว.ช.
กรุงเทพมหานคร	47.96	39.48	39.12
ภาคกลาง	43.45	35.83	33.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40.58	34.28	30.67
ภาคเหนือ	42.08	35.53	32.82
ภาคใต้	41.17	35.29	31.59

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructionism)

การเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructionism) เป็นวิธีการพัฒนาคนตั้งแต่ปฐมวัยที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง และเรียนรู้กันเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างเป็นกัลยาณมิตรได้จนติดเป็นนิสัยไปตลอดชีวิต

แนวทางการเรียนการสอนใช้ 5 Q คือ IQ (Intelligence Quotient) พัฒนาให้ผู้เรียนมีความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา มีทักษะกระบวนการคิดและมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต EQ (Emotional Quotient) พัฒนาให้ผู้เรียนมีความมั่นคงทางอารมณ์ และแสดงออกอย่างเหมาะสม AQ (Adversity Quotient) พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถทำงานภายใต้สภาวะกดดันได้ดี มีทักษะการแก้ปัญหาและสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง TQ (Technology Quotient) พัฒนาให้ผู้เรียนมีความคล่องแคล่วในการใช้เทคโนโลยีและเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม MQ (Moral Quotient) พัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย

การจัดการเรียนรู้ สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท 1) เริ่มจากสิ่งที่สนใจ 2) ครูร่วมกันวางแผนการสอนโดยบูรณาการกับกิจกรรม 3) ครูวางแผนการเรียนร่วมกับผู้เรียน 4) นักเรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือทำจริง 5) ครูและนักเรียน สรุปความรู้และเก็บบันทึกผลงาน 6) นักเรียนนำเสนอผลงาน 7) ครูและนักเรียนการวิเคราะห์ประเมินผล และ 8) ครูและนักเรียนต่อยอดองค์ความรู้

กรณีศึกษารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ทางปัญญาในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในภาคการศึกษา

(1) โรงเรียนนครราชสีมาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

แนวทางการเรียนการสอนใช้ 5 Q คือ IQ EQ AQ TQ และ MQ

การจัดการเรียนรู้ มี 8 ขั้นตอนคือ 1) เริ่มจากสิ่งที่สนใจ 2) ครูร่วมกันวางแผนการสอนโดยบูรณาการกับกิจกรรม 3) ครูวางแผนการเรียนร่วมกับผู้เรียน 4) นักเรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือทำจริง 5) ครูและนักเรียน สรุปความรู้และเก็บบันทึกผลงาน 6) นักเรียนนำเสนอผลงาน 7) ครูและนักเรียนการวิเคราะห์ประเมินผล 8) ครูและนักเรียนต่อยอดองค์ความรู้

ผลสอบ O-NET สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ

(2) โรงเรียนบ้านสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ใช้กระบวนการ 5 S ในการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) จุดประกายความคิด 2) สกัดให้ค้นคว้า 3) นำพาสู่การปฏิบัติ 4) จัดองค์ความรู้ และ 5) นำเสนอความรู้สู่สาธารณะ ครูเป็น Facilitator จัดเตรียมกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเป็นທີ່ปรึกษาให้คำแนะนำและชี้แนะ

ผลสอบ O-NET สูงกว่าร้อยละ 50

ทางการศึกษาทั้งระบบ และในขณะนี้ได้มีการนำร่องการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) สู่ทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพคนในการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ดังจะได้เห็นจากกรณีศึกษาของโรงเรียนตรุณสิขาลัย กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนบ้านสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ที่ได้มีการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ทางปัญญา ส่งผลให้นักเรียนของทั้ง 2 โรงเรียน มีผลการสอบ ONET สูงขึ้น

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้น โดยผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่า

ไตรมาสสองของปี 2558 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 87,115 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 ร้อยละ 8.2 โดยผู้ป่วยโรคปอดอักเสบเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 และผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 199.0 ทั้งนี้ โรคไข้เลือดออกเริ่มมีการระบาดตั้งแต่เดือนเมษายน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ซึ่งพบผู้ป่วยถึง 28,264 ราย และคาดว่าจะมีการระบาดอย่างต่อเนื่องจนถึงเดือนสิงหาคม

การควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกให้ได้ผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ครู นักเรียน และประชาชนในพื้นที่ ต้องช่วยกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทุกสัปดาห์ โดยการร่วมกันเก็บบ้านให้สะอาด ปลอดโปร่ง เพื่อไม่ให้ยุงลายเกาะพัก เก็บน้ำให้สนิทมิติดชิดไม่ให้ยุงลายลงไปวางไข่ และเก็บขยะ เศษภาชนะรอบๆ บ้านและชุมชนที่จะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยเน้นใน 6 พื้นที่คือ โรงเรียน (บ้าน/ชุมชน) โรงเรียน (สถานศึกษา/สถานเลี้ยงเด็กเล็ก) โรงพยาบาล โรงแรม/รีสอร์ท/โรงงาน/กลุ่มอุตสาหกรรม และโรงธรรม (วัด/มัสยิด/โบสถ์) ทั้งนี้ ปัจจุบันยังไม่มีมาตรการใช้เลือดออก การป้องกันตัวเองไม่ให้ถูกยุงลายกัดและการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย จึงถือว่าเป็นการป้องกันที่ได้ผลดีที่สุด

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้

(1) โรคที่มีระบาดในช่วงฤดูฝน ได้แก่ ไข้หวัดใหญ่ ปอดอักเสบ มือ เท้า ปาก ตาแดง และฉีหนู จากข้อมูลของสำนักระบาดวิทยาพบว่า ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน-11 สิงหาคม 2558 มีผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ 7,449 ราย ผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ 28,316 ราย ผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก 10,650 ราย ผู้ป่วยโรคตาแดง 19,212 ราย และผู้ป่วยโรคฉีหนู 398 ราย ดังนั้น เพื่อควบคุมโรคให้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลระบาด จึงต้องเร่งประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือนให้ประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบสถานการณ์ และเร่งรัดมาตรการในการป้องกันโรคดังกล่าว

ตาราง 11 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

โรค	ปี							อัตราต่อประชากรแสนคน
	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	
ปอดอักเสบ	60,599	38,215	56,775	45,121	55,688	41,573	8.8	
ไข้เลือดออก	4,953	8,222	16,554	11,270	7,493	24,581	199.0	
มือ เท้า ปาก	9,662	19,732	27,792	8,649	9,409	7,862	-60.2	
ไข้หวัดใหญ่	30,899	11,178	16,146	15,842	24,172	10,577	-5.4	
บิด	2,326	2,261	2,050	1,469	1,686	1,729	-23.5	
หัด	340	321	313	210	203	214	-33.3	
ฉีหนู	393	462	774	634	278	424	-8.2	
ไข้สมองอักเสบ	140	143	153	158	169	144	0.7	
อหิวาตกโรค	2	2	6	2	2	2	-	
ไข้กาฬหลังแอ่น	4	3	2	5	4	7	133.3	
พิษสุนัขบ้า	2	1	2	1	1	2	100.0	
รวม	109,320	80,540	120,567	83,361	99,105	87,115	8.2	
อัตราต่อประชากรแสนคน	170.6	125.7	188.2	130.1	152.2	133.8		

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2557 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558
ข้อมูลปี 2558 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2558
ที่มา: สำนักโรคระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

(2) การระบาดของโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลางหรือโรคเมอร์ส จากข้อมูลองค์การอนามัยโลก พบว่าตั้งแต่เดือนกันยายน 2555 ถึงวันที่ 11 กรกฎาคม 2558 มีรายงานผู้ป่วยทั้งหมด 26 ประเทศ เป็นผู้ป่วยยืนยันโรคจำนวน 1,368 ราย เสียชีวิตแล้ว 489 ราย ส่วนประเทศเกาหลี ข้อมูล ณ วันที่ 12 กรกฎาคม 2558 มีผู้ป่วยยืนยัน 186 ราย เสียชีวิตแล้ว 36 ราย ไม่มีผู้ป่วยรายใหม่ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2558 อย่างไรก็ตาม ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงมีความเสี่ยงสูง เนื่องจากเมื่อต้นเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา มีรายงานผู้ป่วยเดินทางจากประเทศตะวันออกกลางเข้าประเทศฟิลิปปินส์

สำหรับประเทศไทยพบผู้ป่วยยืนยันโรคเมอร์สจำนวน 1 ราย เป็นชายชาวโอมาน อายุ 75 ปี เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2558 และได้รับการดูแลรักษาพ้นจากการเป็นผู้ป่วยโรคเมอร์สแล้ว ทั้งนี้ แม้ประเทศไทยจะไม่มีผู้ป่วยโรคเมอร์สแล้ว แต่กระทรวงสาธารณสุขจะยังคงมาตรการเฝ้าระวังโรคอย่างต่อเนื่องจนกว่าสถานการณ์ทั่วโลกจะยุติ และมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อที่ครอบคลุมทุกโรค เช่น โรคไข้หวัดนก โรคติดต่อไวรัสอีโบลารโรคซาร์ส โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ 2012 รวมทั้งโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังมีการจัดทำแผนยกระดับความมั่นคงและความเป็นเลิศด้านควบคุมโรคของประเทศ พ.ศ. 2559-2563 เพื่อให้เกิดระบบป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพของประเทศที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

ตาราง 12 จำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิตจำแนกตามปีงบประมาณ 2551-2556

	2551	2552	2553	2554	2555	2556
โรคจิต	389,377	367,541	362,855	413,901	388,779	354,695
โรควิตกกังวล	339,438	335,190	328,185	321,931	348,770	319,395
โรคซึมเศร้า	148,240	165,785	154,242	186,651	222,168	223,564
โรคลมชัก	116,090	122,773	133,102	139,794	158,543	148,698
ผู้คิดสารเสพติด	117,233	113,346	107,871	152,155	208,543	173,763
ปัญญาอ่อน	33,561	30,754	36,028	33,119	40,171	45,608
ออติสติก	-	2,401	6,103	6,945	25,537	27,885
ปัญหาสุขภาพจิตอื่น ๆ	266,257	274,581	338,623	394,505	416,915	397,293
ผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายหรือฆ่าตัวตาย	28,222	28,175	27,576	24,887	21,195	43,500
รวม	1,438,418	1,440,546	1,494,585	1,674,388	1,830,621	1,734,401

ที่มา: ศูนย์สุขภาพจิตที่ 1-19 และกลุ่มพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

(3) โรคซึมเศร้าและปัญหาการฆ่าตัวตาย ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและผู้ที่ยพยายามฆ่าตัวตายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากข้อมูลกรมสุขภาพจิต พบว่าในปีงบประมาณ 2556 มีผู้ป่วยทางสุขภาพจิตเข้ารับการรักษากว่า 1.7 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยโรคจิต โรควิตกกังวล และโรคซึมเศร้า โดยผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 186,651 คนในปี 2554 เป็น 222,168 คนในปี 2555 และ 223,564 คนในปี 2556 และพบผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นจาก 21,195 คนในปี 2555 เป็น 43,500 คนในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นถึง 2 เท่า และในจำนวนนี้สามารถฆ่าตัวตายสำเร็จกว่า 3,900 คน เฉลี่ยเดือนละ 328 คน/วันละ 10-12 คน หรือเฉลี่ยทุก 2 ชั่วโมงจะมีคนฆ่าตัวตายสำเร็จ 1 คน โดยผู้ชายมีอัตราการฆ่าตัวตายมากกว่าผู้หญิง คิดเป็นอัตรา 9.70 คนต่อประชากรแสนคน ขณะที่ผู้หญิงมีการฆ่าตัวตายคิดเป็นอัตรา 2.58 คนต่อประชากรแสนคน วิธีการที่ใช้ฆ่าตัวตายมากที่สุดคือแขวนคอ รองลงมาเป็นการใช้สารปรอทหรือพิษ ยาฆ่าแมลง และการใช้อาวุธปืน โดยสาเหตุการฆ่าตัวตายส่วนใหญ่มาจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว และมีปัญหาชีวิตที่สะสมมานานทั้งปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาจากการเจ็บป่วยเรื้อรัง

สอดคล้องกับสถิติจำนวนผู้มาขอรับบริการในคลินิกคลายเครียดของหน่วยบริการสังกัดกรมสุขภาพจิตที่เพิ่มขึ้นจาก 28,345 คนในปีงบประมาณ 2556 เป็น 30,130 คนในปีงบประมาณ 2557 และจำนวนผู้รับบริการปรึกษาปัญหาทางสายด่วน 1323 ที่เพิ่มขึ้นจาก 58,966 คนในปีงบประมาณ 2556 เป็น 60,562 คนในปีงบประมาณ 2557

การส่งเสริมเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพื่อภาวะโภชนาการของเด็กไทยที่ดีขึ้น

จากข้อมูลสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ยังมีปัญหาด้านภาวะโภชนาการ โดยในปี 2557 พบเด็กกลุ่มวัยที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 5.1 ผอมร้อยละ 6.2 เตี้ยร้อยละ 11.1 และอ้วนร้อยละ 9.9 สอดคล้องกับผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555 (MICS 4) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่พบว่าเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 9.2 มีภาวะทุพโภชนาการเฉียบพลัน (ผอมกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) ร้อยละ 6.7 และมีภาวะทุพโภชนาการเรื้อรัง (เตี้ยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) ร้อยละ 16.3 โดยภาวะทุพโภชนาการมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของแม่และฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน โดยเด็กที่แม่ไม่มีการศึกษาจะมีภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ผอมและเตี้ยกว่าเกณฑ์มาตรฐานในสัดส่วนที่สูงกว่าเด็กที่แม่มีการศึกษา เช่นเดียวกับเด็กที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนยากจนจะมีภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ผอมและเตี้ยกว่าเกณฑ์มาตรฐานสูงกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ร่ำรวย

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ที่เกิดระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2558-30 กันยายน 2559 และอยู่ในครัวเรือนยากจนและครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจน โดยจะจ่ายเงินอุดหนุนรายละ 400 บาทต่อคนต่อเดือน เป็นเวลา 1 ปี เพื่อเป็นการสร้างระบบการคุ้มครองทางสังคมและเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานให้เด็กแรกเกิดได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีภาวะโภชนาการที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาภาวะโภชนาการของเด็กให้ดีขึ้น เนื่องจากนมแม่เป็นรากฐานเริ่มต้นของการส่งเสริมสุขภาพของเด็กในช่วงระยะ 2-3 ปีแรกของชีวิต มีสารอาหารครบถ้วน ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันโรคสูง ช่วยเสริมสร้างการเจริญเติบโตและพัฒนาการทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์และพัฒนาการด้านสมอง โดยผลวิจัยทั่วโลกยืนยันตรงกันว่าเด็กที่กินนมแม่จะมีไอคิวสูงกว่าเด็กที่ไม่ได้กิน นอกจากนี้ ยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายโดยเฉพาะในครัวเรือนที่ยากจนซึ่งมีสัดส่วนของเด็กที่มีปัญหาภาวะทุพโภชนาการสูง

แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าและความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย

ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านมีอาการและความรู้สึกนึกคิดดังต่อไปนี้หรือไม่

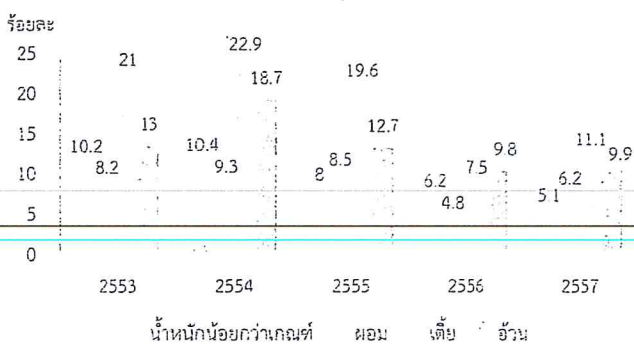
1. รู้สึกจิตใจหม่นหมองหรือเป็นทุกข์จนอยากร้องไห้ (เกือบตลอดทั้งวัน)
2. รู้สึกหมดอาลัยตายอยาก
3. รู้สึกไม่มีความสุข หมดสนุก กับสิ่งที่ชอบและเคยทำ
4. คิดอะไรได้ช้ากว่าปกติ
5. รู้สึกอ่อนเพลียง่ายเหมือนไม่มีแรง
6. นอนหลับๆ ตื่นๆ หลับไม่สนิท
7. รู้สึกสิ้นหวัง เป็นทุกข์จนไม่อยากมีชีวิตอยู่ต่อไป
8. กำลังคิดฆ่าตัวตาย

คำถามข้อ 1-6 เป็นคำถามของแบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า ถ้าตอบว่า "มี" ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป หมายถึงมีภาวะซึมเศร้า ควรได้รับการปรึกษาหรือพบแพทย์เพื่อการบำบัดรักษา

คำถามข้อ 7-8 เป็นคำถามของแบบคัดกรองความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ถ้าตอบว่า "มี" ตั้งแต่ 1 ข้อขึ้นไป หมายถึงมีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ควรได้รับการปรึกษาหรือพบแพทย์เพื่อการบำบัดรักษา

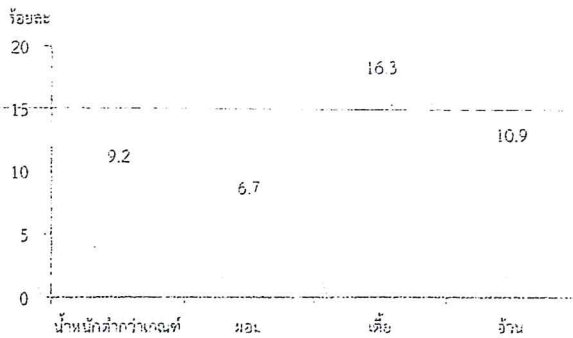
ที่มา: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 4 ภาวะโภชนาการของเด็กอายุ 0-5 ปี

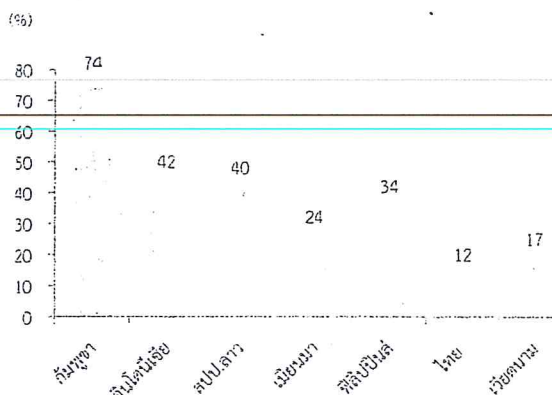
ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 5 ภาวะโภชนาการในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จากผลการสำรวจ MICS 4

ที่มา: การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555 (MICS 4) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 6 เด็กอายุต่ำกว่า 6 เดือนที่กินนมแม่อย่างเดียว ในช่วงปี 2552-2556 (%)

ที่มา: UNICEF

อย่างไรก็ตาม อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำ จากผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555 (MICS 4) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า มีเด็กเพียงร้อยละ 46.3 ที่กินนมแม่ภายในชั่วโมงแรกหลังคลอด มีเด็กอายุ 12-15 เดือนร้อยละ 32.4 ที่ยังกินนมแม่ติดต่อกัน 1 ปี และมีเด็กอายุ 20-23 เดือนร้อยละ 17.8 ที่ยังกินนมแม่ติดต่อกัน 2 ปี และเมื่อพิจารณาเฉพาะอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวในช่วง 6 เดือนแรกหลังคลอดพบว่า มีเพียงร้อยละ 12.3 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำมากและต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มอาเซียน ขณะที่ค่าเฉลี่ยของโลก² อยู่ที่ร้อยละ 38

จากผลการศึกษาของสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข เมื่อปี 2556 ในกลุ่มแม่และญาติที่มีบุตรอายุ 6-12 เดือนจาก 5 ภูมิภาค พบว่า สาเหตุอันดับหนึ่งที่แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ติดต่อกันไม่ถึง 6 เดือน เกิดจากความเชื่อที่ตนเองมีน้ำนมไม่เพียงพอร้อยละ 46 รองลงมา ได้แก่ ความกังวลว่านมแม่จะมีสารอาหารไม่เพียงพอร้อยละ 18 ต้องกลับไปทำงานร้อยละ 17 ที่ทำงานให้กลับไปทำงานร้อยละ 13 และแม่ไม่ได้อยู่กับลูกร้อยละ 10 รวมทั้งแม่มีปัญหาด้านสรีระ มีโรคประจำตัว คิดว่าการให้นมแม่เป็นเรื่องยาก บางส่วนเคยเลี้ยงลูกคนก่อนด้วยนมผงแล้ว ลูกแข็งแรง สถานที่ทำงานไม่เอื้ออำนวยและไม่สะดวกในการให้นมในที่สาธารณะ จึงทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะได้รับนมแม่จนครบ 6 เดือน

ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพิ่มขึ้น โดย (1) เร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ทั้งในโรงพยาบาลทั่วประเทศและสื่อประชาสัมพันธ์ทั่วไป (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดมมนมแม่ และสถานที่ดูแลทารกและเด็กในที่ทำงานหรือใกล้เคียงให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันยังขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้บริหารของสถานประกอบการ (3) บังคับใช้กฎหมายสิทธิการลาคลอด 3 เดือน ให้เห็นผลในทางปฏิบัติ โดยให้ได้รับเงินเดือนเต็มและครบ 3 เดือน และ (4) ผลักดันร่างพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. .... เพื่อควบคุมการส่งเสริมการตลาดของอาหารทารกและเด็กเล็ก และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก และสร้างความมั่นใจว่าประชาชนจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาหารทารกและเด็กเล็ก

² อ้างจากรายงาน: The State of the World's Children 2015 ของ UNICEF เป็นข้อมูลร้อยละของเด็กอายุ 0-5 เดือน ที่ถูกเลี้ยงด้วยนมแม่อย่างเดียวในช่วง 24 ชั่วโมงก่อนการสำรวจ

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องตีมแอลกอฮอล์และบุหรีเพิ่มขึ้น และยังคงเฝ้าระวังการขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา

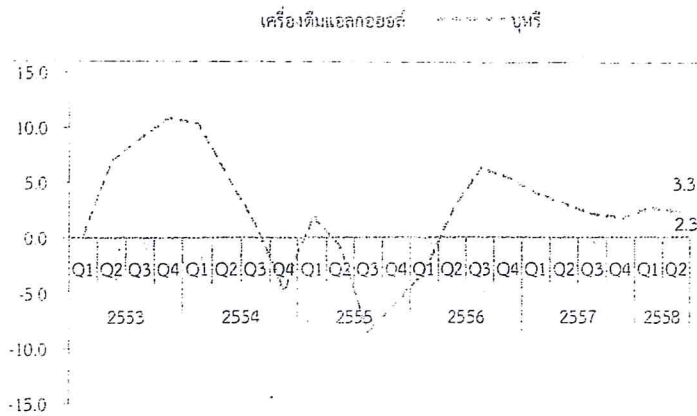
ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องตีมแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจาก 32,898 ล้านบาทในไตรมาสสองปี 2557 เป็น 33,971 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรีเพิ่มขึ้นจาก 14,864 ล้านบาทในไตรมาสสองปี-2557 เป็น 15,212 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3

จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรีและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ผู้ที่สูบบุหรีเป็นประจำจะมีค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรีเฉลี่ยประมาณเดือนละ 423 บาท โดยกลุ่มวัยทำงาน 25-59 ปี มีค่าใช้จ่ายเดือนละ 470 บาท กลุ่มเยาวชน 15-24 ปี มีค่าใช้จ่ายเดือนละ 409 บาท และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าใช้จ่ายเดือนละ 208 บาท สำหรับผู้ที่ดื่มเครื่องตีมแอลกอฮอล์จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณเดือนละ 459 บาท โดยกลุ่มวัยทำงานมีค่าใช้จ่ายเดือนละประมาณ 488-524 บาท กลุ่มเยาวชนมีค่าใช้จ่ายเดือนละ 249 บาท และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีค่าใช้จ่ายเดือนละ 345 บาท

นอกจากนี้ ยังพบว่าอัตราการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในภาพรวมเพิ่มขึ้น โดยในปี 2557 มีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ 17.7 ล้านคน หรือคิดเป็นอัตราการตีมร้อยละ 32.3 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.2 ในปี 2556 โดยกลุ่มแรงงาน 25-59 ปี มีอัตราการตีมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีอัตราการตีมเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6 และเมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าเพศชายตีมมากกว่าเพศหญิง 4 เท่า อย่างไรก็ตาม เพศหญิงก็มีแนวโน้มตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 9.1 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 12.9 ในปี 2557

ขณะที่กลุ่มเยาวชน 15-24 ปี มีอัตราการตีมลดลงจากร้อยละ 26.2 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 25.2 ในปี 2557 หรือลดลงร้อยละ 4.0 อย่างไรก็ตาม ยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องเพราะเยาวชนยังสามารถเข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้ง่ายเนื่องจากมีสถานบริการและร้านขายปลีกกระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวนมากโดยเฉพาะบริเวณใกล้สถานศึกษาหรือหอพัก และสถานบริการหรือผู้ขายก็ยินยอมและปล่อยปละละเลยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีเข้าไปใช้บริการและสามารถซื้อเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้โดยไม่ตรวจสอบอายุ ซึ่งนอกจากจะทำให้จำนวนนักตีมหน้าใหม่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา ทั้งอุบัติเหตุ ยาเสพติด อาชญากรรม และการทะเลาะวิวาท

แผนภาพ 7 การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องตีมแอลกอฮอล์และบุหรี

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตาราง 13 อัตราการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	2547	2549	2550	2552	2554	2556	2557
รวม	32.7	31.5	30.0	32.0	31.5	32.2	32.3
15-24 ปี	23.5	23.7	22.2	24.3	23.7	26.2	25.2
25-59 ปี	38.7	36.8	35.4	37.5	37.3	38.1	38.2
60 ปีขึ้นไป	19.3	18.1	16.4	17.8	16.6	16.2	18.4

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรีและดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552 และ 2556

ตาราง 14 อัตราการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ จำแนกตามเพศ

เพศ	2547	2549	2550	2552	2554	2556	2557
ชาย	55.5	54.6	52.3	54.5	53.4	54.0	53.0
หญิง	10.3	9.8	9.1	10.8	10.9	11.8	12.9

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรีและดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552 และ 2556

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง การควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

บทบัญญัติ	บทสังเคราะห์
(1) ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (1.1) ยินยอม หรือ ปล่อยให้พลละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ (1.2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ (1.3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ (1.4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ (1.5) ยินยอม หรือ ปล่อยให้พลละเลยให้มีการพหุพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน	- ผู้ใดฝ่าฝืน ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลา 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และไม่ให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี - กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก - ในการสั่งเพิกถอนหรือสั่งปิด หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย กรณีที่เป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราและห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก
(2) สถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียง	- ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุข เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียงนั้นให้แล้วเสร็จภายในเวลา 30 วัน และในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้หยุดการใช้เสียงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ - หากครบกำหนด 30 วัน เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวยังไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลา 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และไม่ให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี
(3) ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา	- หากผู้ใดฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น โดยเด็ดขาดและเคร่งครัด รวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่พิเศษ 171 4 วันที่ 23 กรกฎาคม 2558

จากผลการศึกษาการกระจายตัวของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ปี 2557³ ของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา พบว่าในรัศมี 500 เมตรจากรั้วสถาบันจำนวน 15 แห่ง มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งสิ้น 2,869 ร้าน และเมื่อเปรียบเทียบกับเฉพาะ 11 พื้นที่ที่เคยสำรวจเมื่อปี 2552 พบว่าในระยะเวลา 5 ปี มีจุดจำหน่ายเพิ่มขึ้นถึง 1,036 ร้าน หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 72 และเมื่อพิจารณาเฉพาะสถานบันเทิงพบเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 12 สำหรับในส่วนของหอพักยังมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึงร้อยละ 7 โดยจุดจำหน่ายประมาณร้อยละ 60 อยู่ในระยะ 300 เมตรจากรั้วสถาบัน แม้ที่ผ่านมาจะมีการบังคับใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาตั้งแต่ปี 2551 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการออกนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาอย่างต่อเนื่อง แต่การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอ

ดังนั้น หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้ออกมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ในการลงโทษผู้ประกอบกิจการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างเด็ดขาด หวังให้ผู้ประกอบการที่ยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ผู้ประกอบการที่เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายบัญญัติ ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ ผู้ประกอบการที่ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้มีการพหุพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน ผู้ประกอบการที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง และห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 ที่ผ่านมา

การรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ควรขยายผลอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถาวร จากรายงานการ

ศึกษาโดย ผศ. ดร.ภัทรภร พลพนาธรรม อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ทำการศึกษาในรัศมี 500 เมตรจากรั้วสถาบันจำนวน 15 แห่ง ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มทร.สวนสุนันทา-มทร.สวนดุสิต 3) มทร.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา/มทร.ธนบุรี 4) มทร.จันทราเกษม 5) ม.ศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) 6) ม.หอการค้าไทย 7) ม.เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ (วิทยาเขตเทคโนโลยีการเกษตรและวิจัยเกษตรปศุสัตว์) 8) ม.รามคำแหง 9) ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ 10) ม.เกษตรศาสตร์ (บางเขน) 11) ม.รังสิต 12) ม.ธรรมศาสตร์ (รังสิต) 13) ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 14) ม.มหิดล (ศาลายา) 15) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตามประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 4 มาตรา 7 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติศาลยุติธรรม เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2558 ราชกิจจานุเบกษาเผยแพร่ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม 3 เรื่อง ได้แก่ การจัดตั้งแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญา การจัดตั้งแผนกคดียาเสพติดในศาลอาญา และการจัดตั้งแผนกคดีค้ำมนุษย์ในศาลอาญา

เรื่อง การจัดตั้งแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญา โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) ศึกษารายวิชาทางคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ในเขตอำนาจและที่โอนมาตามกฎหมาย (2) ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ เกี่ยวกับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลอาญา และให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญา เป็นผู้รับผิดชอบงานในแผนกนั้นๆ และให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาจัดให้ผู้พิพากษาที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐจำนวนตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ

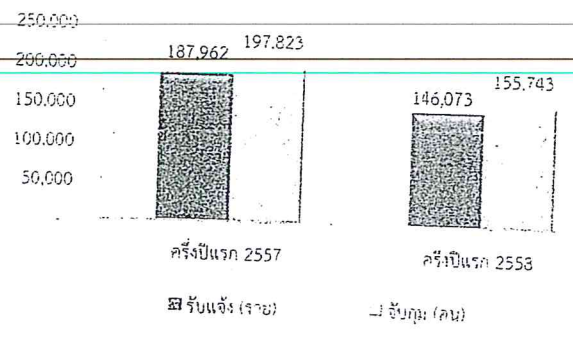
เรื่อง การจัดตั้งแผนกคดียาเสพติดในศาลอาญา คดียาเสพติด" หมายความว่า คดี ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด ให้มีผู้พิพากษา หัวหน้าแผนกคดียาเสพติดในศาลอาญาเป็นผู้รับผิดชอบงานในแผนกนั้นๆ และให้อธิบดีผู้ พิพากษาศาลอาญาจัดให้ผู้พิพากษาที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านคดียาเสพติดจำนวนตามที่ เห็นสมควรเป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดียาเสพติด

เรื่อง การจัดตั้งแผนกคดีค้ำมนุษย์ในศาลอาญา "คดีค้ำมนุษย์" หมายความว่า คดี ที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติค้ามนุษย์และปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ไม่ว่าจะมีความผิดตามกฎหมายอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม และให้ หมายความรวมถึงกรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนการตามมาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ให้มีผู้ พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีค้ำมนุษย์ในศาลอาญาเป็นผู้รับผิดชอบงานในแผนกนั้นๆ และ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาจัดให้ผู้พิพากษาที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านคดีค้ำมนุษย์จำนวน ตามที่เห็นสมควรเป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีค้ำมนุษย์

ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมทั้งสามฉบับได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 51 ก วันที่ 12 มิถุนายน 2558 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัด จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา เรื่องการจัดตั้งแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐใน ศาลอาญา การจัดตั้งแผนกคดียาเสพติดในศาลอาญา และการจัดตั้งแผนกคดีค้ำมนุษย์ในศาลอาญา เล่ม 132 ตอนที่ 51 ก วันที่ 12 มิถุนายน 2558

แผนภาพ 11 สถิติข้อมูลการปราบปรามยาเสพติดประจำปีแรก 2557-2558

ที่มา: สำนักกานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 8 กรกฎาคม 2558)

อาชญากรรมเฉพาะทาง เช่น การโจรกรรมรถจักรยานยนต์ การค้ำมนุษย์ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ใน กปฏิบัติการ เช่น กล้องวงจรปิด (CCTV) ระบบบอกตำแหน่ง ที่กีด (GPS) การเพิ่มประสิทธิภาพสายตรวจให้มีความพรึ่ ในการระงับเหตุและความถี่การตรวจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ พื้นที่เสี่ยง ร่วมกับตำรวจปราบปรามยาเสพติดปราบปรามผู้ อีทธิพล ตรวจจับอาวุธสงคราม อบายมุขทุกประเภท ก กำหนดมาตรการเชิงรุกและการบังคับใช้กฎหมายอย่าง ีเยียบขาดในกรรกดต้น ควบคุม ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรม

สถานการณ์ยาเสพติดดีขึ้นจากการใช้มาตรการทากฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สถานการณ์การปราบปรามยาเสพติดในครึ่งปีแรก 2558 มีการจับกุม 146,073 คดี ลดลงจากครึ่งปีแรกของปี 2557 ร้อยละ 22.3 ทั้งนี้ เป็นผลจากการที่รัฐบาลกำหนด ยุทธศาสตร์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและริ ปรสิทธิภาพทั้งด้านการสืบสวนปราบปราม จับกุมผู้ผลิต ผู้ค้ำ ผู้ล้าเลียงยาเสพติดในทุกระดับทั้งในและต่างประเทศอย่าง จริงจัง เน้นการสกัดกั้นจุดเสี่ยงและจุดตัดตามแนวชายแดน บ้อกันไม่ให้เข้าสู่พื้นที่ขึ้นใน อาทิ การปฏิบัติการแม่น้ำโขง ปลอดภัย 4 ประเทศ (จีน ลพป.ลาว เมียร์มา ไทย) การจัด ระเบียบเฝ้าระวังสถานบริการและสถานประกอบการ การ เร่งรัดดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สิน และฟอกเงินผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการ จัดกิจกรรมเพื่อการป้องกัน/เฝ้าระวังปัญหาเสพติดใน สถานศึกษา การสกัดกั้นไม่ให้ยาที่ใช้ในการรักษาโรคไปใช้ เป็นสารตั้งต้นยาเสพติด เพื่อแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยา เสพติดในกลุ่มเยาวชน การกำหนดมาตรการในการป้องกันกลุ่ม เสี่ยงและพื้นที่เสี่ยงไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมและแพร่ระบาดของยา เสพติด การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเรือนจำพร้อม ทั้งควบคุม ดูแลความประพฤติของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับชั้น การเอ็กซ์เรย์เจ้าหน้าที่ทุกนายตามโครงการ "เจ้าหน้าที่สีขาว " และป้องกันไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อขบวนการค้ายาเสพติดหรือเป็น ผู้กระทำผิดเสียเอง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ ติดตามให้ผู้เสพ และผู้ติดยาเสพติดรายงานตัวเข้ารับการรักษาบำบัดโดยสมัครใจ พร้อมทั้งมีกลไกการติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 15 ผลการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามแก๊สพิษอันตราย

สภาพดีในรอบ 6 เดือน	
ปริมาณแก๊สพิษ	ปริมาณ
รับแจ้ง	146,073 ราย
จับกุมผู้ก่อเหตุ	155,743 คน
ยาบ้า	26,267.741 เม็ด
ไอซ์	597.26 กิโลกรัม
เฮโรอีน	24.33 กิโลกรัม
กัญชาแห้ง	8,725.94 กิโลกรัม
โคเคน	7.39 กิโลกรัม
กระพ้อม	36,778.62 กิโลกรัม
ฝิ่น	236.74 กิโลกรัม
ยาแก้ไอ	606.27 กิโลกรัม
ยึดทรัพย์สิน	1,173 ราย
มูลค่าทรัพย์สินที่ยึดได้	504.07 ล้านบาท

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย จีน ลาว เวียดนาม ไทย

โครงการปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัยก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของกลุ่มประเทศภาคีในลุ่มแม่น้ำโขง ที่จะปฏิบัติการร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในภูมิภาค และมุ่งหวังให้แม่น้ำโขงปลอดภัยจากการลักลอบลำเลียงยาเสพติด รวมทั้งสารตั้งต้น และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ประกอบด้วยประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า และไทย ในปี 2556 จัดตั้งศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย ระยะที่ 1 และในปี 2558 ไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพในระยะที่ 2 เริ่มต้นดำเนินการระหว่างวันที่ 12 มกราคม 2558 ถึง 12 มีนาคม 2558 ระยะเวลา 2 เดือน โดยจัดตั้งศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย (Safe Mekong Coordination Center: SMCC) ณ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นศูนย์ประสานการข่าวและการปฏิบัติการระหว่าง 4 ประเทศ โดยให้แต่ละประเทศส่งเจ้าหน้าที่ประเทศละ 2 นาย ประจำที่ศูนย์ประสานงานฯ โดยผลจากความร่วมมือกันในการลงพื้นที่ปฏิบัติการตามภารกิจอย่างจริงจังและต่อเนื่องของทั้ง 4 ประเทศ ได้แก่ การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด การปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่เป้าหมาย การลาดตระเวนหาหน้า การสืบสวนหาข่าวและปฏิบัติการการติดตามบุคคลตามหมายจับ การเฝ้าตรวจและคุ้มครองขบวนการค้ายาเสพติด ผลการปฏิบัติการทำให้สามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ถึง 3,398 คน ยึดของกลางยาบ้า 25,834,580 เม็ด ไอซ์ 52.54 กิโลกรัม เฮโรอีน 1,556.97 กิโลกรัม มอร์ฟีน 48.9 กิโลกรัม ฝิ่น 179.05 กิโลกรัม และยึดสารตั้งต้น ซูโดอีเฟรดิน 293 กิโลกรัม กาเฟอีน 8,153.25 กิโลกรัม สาร Methylene chloride 20 ตัน สารเคมีอื่นๆ 10,300 กิโลกรัม และผงแห้งขาว 200 กิโลกรัม ซึ่งสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ หากถูกลักลอบนำเข้าไปจนถึงแหล่งผลิตได้ จะสามารถผลิตเป็นยาบ้าได้ถึง 167,175,000 เม็ด คิดเป็นมูลค่าถึง 8,358,750,000 บาท ซึ่งจากผลการดำเนินการส่งผลต่อการปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมจนสถานการณ์การลักลอบลำเลียงยาเสพติดในลุ่มแม่น้ำโขงลดลง และสัมฤทธิ์ผลอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลไทยจึงดำเนินการตามโครงการปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย ระยะที่ 2 ส่วนขยาย ต่อไป เริ่มต้นดำเนินการในทางตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคม 2558 ถึง 11 กันยายน 2558

ที่มา: การประชุมแนวทางการปฏิบัติการด้านความร่วมมือระหว่างประเทศด้านปราบปรามยาเสพติด วันที่ 29 กรกฎาคม 2558 ณ ศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัย (Safe Mekong Coordination Center) จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจุบันยาเสพติดแพร่ระบาดรุนแรงในกลุ่มวัยรุ่น สาเหตุหลักเป็นเพราะความอยากหรืออยากลองและค่านิยมที่ผิดจนถลำลึกจากถอนตัว จำนวนไม่น้อยเปลี่ยนสถานะจากผู้เสพไปเป็นผู้ค้า หรือที่เรียกกันว่า เด็กเดินยา เพียงเพื่อต้องการเงินมาหาซื้อยาเสพติด แต่วิวัฒนาการของวัยรุ่นกำลังเปลี่ยนแปลงไปจากยาเสพติด หันไปเสพยาเสพติดที่ดื่มควบคู่กับน้ำอัดลม เพราะทำให้เกิดความเคลิบเคลิ้มและความสุขได้ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุที่นิยมติดเพื่อนไป บางรายอาจถึงขั้นทำให้เสียชีวิตได้ นอกจากนี้ยังมีการนำยาฆ่าโรคไปใช้เป็นสารตั้งต้นยาเสพติด เช่น ยาโปรโคลิด หรือที่วัยรุ่นนิยมเรียกกันว่า "ยาโปร" ยาประเภทนี้จำหน่ายในร้านขายยาทั่วไป และไม่สามารถตรวจหาสารเสพติดเจอเหมือนยาเสพติด เป็นยาที่กินควบคู่กับน้ำอัดลมหรือน้ำที่มีรสหวาน บางครั้งก็เป็นยาแก้ไอกับน้ำอัดลม ซึ่งมีฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อกินไปนานๆ จะทำให้เกิดการติดยา และต้องเพิ่มปริมาณยาขึ้นไปเรื่อยๆ จาก 20 เม็ด ก็เพิ่มขึ้นเป็น 60 เม็ด ซึ่งฤทธิ์ของยาจะทำให้ง่วงซึม แต่กลับควบคุมแอลกอฮอล์ทำให้ฤทธิ์เพิ่มขึ้น แต่ถ้ากินเกินปริมาณที่แพทย์กำหนดจะทำให้เกิดอาการประสาทหลอนและเกิดอาการชักได้ โดยปกติยานี้มีชื่อว่า เป็นยาอันตราย จะต้องการควบคุมและสั่งมอบยาโดยเภสัชกรเท่านั้น อีกกลุ่มคือยาแก้ปวด ที่ออกฤทธิ์ระงับการปวดอย่างรุนแรงหรือระดับปานกลางที่ยาแก้ปวดชนิดอื่นไม่สามารถระงับได้ เพราะมีส่วนผสมของมอร์ฟีน แต่นำไปใช้ผิดวิธีอาจทำให้เสพติดและเสียชีวิตได้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เน้นควบคุมปริมาณยา เพื่อสกัดกั้นไม่ให้มีการนำยาที่ใช้ในการรักษาโรคไปใช้เป็นสารตั้งต้นยาเสพติด หวังแก้ปัญหากันแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน

ที่มา: บทสัมภาษณ์เสด็จราชวัตรราชสังฆมณฑล โดย พระราชเสด็จ ธีธัญญิน

การสร้างพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัยต่อคนเดินเท้าเพื่อลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุจากรถทางบก

สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากรถทางบกในไตรมาสสองของปี 2558 มีการรับแจ้งคดีอุบัติเหตุจากรถ 15,136 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 3.4 และ 7.5 มีผู้เสียชีวิต 1,391 รายลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 11.8 และ 9.3 ตามลำดับ มูลค่าความเสียหาย 70 ล้านบาท ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2557 และจากไตรมาสก่อนหน้า ร้อยละ 33.3 และ 12.5 ตามลำดับ ประเภทที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่ รถจักรยานยนต์ และรถยนต์นั่ง ตามลำดับ การบังคับใช้กฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัดต่อเนื่องและเท่าเทียมกันจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเพื่อลดการสูญเสีย

นอกจากนี้ ความปลอดภัยของคนเดินเท้าเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญ จากสถิติอุบัติเหตุทางถนนของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพบว่า คนเดินเท้ามีความเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุด และข้อมูลจากศูนย์วิจัยอุบัติเหตุแห่งประเทศไทย สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (2557) พบว่าอุบัติเหตุรถยนต์ชนคนเดินเท้าเสียชีวิตมีประมาณร้อยละ 15 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาพถนนมีปัจจัยเสี่ยงต่อคนเดินถนนค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นบนถนนที่ไม่มีเกาะกลาง เช่น ถนนอโคกมนตรี ประมาณร้อยละ 60 ของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับคนเดินเท้าทั้งหมด และคนเดินข้ามถนนมักถูกรถชนในช่วงทางตรงและทางแยก การฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจรบริเวณทางแยกจัดได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญด้านความปลอดภัยทางถนนที่กำลังได้รับความสนใจในหลายประเทศ เพราะเป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนที่รุนแรง และก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นอย่างมากในประเทศไทย แม้ว่าการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากการฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจรบริเวณทางแยกมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากผู้ขับขี่ทั้งหมด หากผู้ขับขี่รถยนต์มักจะเร่งความเร็วในบริเวณทางแยกของถนน ก่อให้เกิดอุบัติเหตุที่มีความรุนแรงและสูญเสียเพิ่มขึ้นมากด้วย

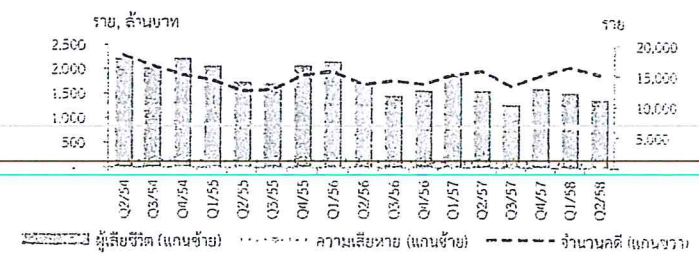
ดังนั้น เพื่อสร้างมิติตามความปลอดภัยในการป้องกันหรือคุ้มครองการบาดเจ็บและการสูญเสียในกลุ่มคนเดินเท้า จึงควรมีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายรถใช้ถนน และการปฏิบัติตามกฎหมาย การกำหนดความเร็วของการขับขี่รถยนต์ให้เหมาะสมกับประเภทของถนน เช่น ถนนในเขตเมือง เขตชุมชน ทางหลวง ทางหลวงชนบท ผู้ขับขี่ควรตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการใช้รถใช้ถนนที่เอื้อต่อความปลอดภัยของทุกคน ร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การใช้ความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัด

ตาราง 16 แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562

วันที่ 10 มีนาคม 2558 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 วัตถุประสงค์	เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการทำงาน เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร และติดตามประเมินผลของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8 ยุทธศาสตร์หลัก	<ol style="list-style-type: none"> 1) เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 - 2562 เป็นแผนชี้นำในการดำเนินงานควบคุมปัญหายาเสพติดและลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติดระยะ 5 ปี 2) เพื่อบูรณาการนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว 3) เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร และติดตามประเมินผลสำหรับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง <ol style="list-style-type: none"> 1) การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 2) การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด 3) การแก้ไขปัญหายาเสพติดชายาเสพติด 4) ความร่วมมือระหว่างประเทศ 5) การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม 6) การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด 7) การมีส่วนร่วมภาคประชาชน 8) การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ
มอหมาย	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีให้สอดคล้องรองรับกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 เป็นต้นไป

ที่มา: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2558

แผนภาพ 12 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจากรถทางบก ดาย และมูลค่าความเสียหาย รายไตรมาสปี 2554-2558

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 14 กรกฎาคม 2558)

ประชาชนสัมพันธ์ให้ความรู้กับผู้ใช้รถใช้ถนนให้เข้าใจและปฏิบัติ ตามกฎจราจรข้อบังคับ และบทลงโทษส่งเสริมให้ผู้ขับขี่มีความตระหนักถึงการขับขี่รถในสภาพที่ร่างกายมีความพร้อม มีความตื่นตัวขณะขับขี่และมีการปรับพฤติกรรมกรรมการขับขี่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมจริงบนถนน รวมทั้งการกวดขัน จับกุมผู้กระทำความผิดที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุมาลงโทษตามกฎหมายอย่างไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจนการเพิ่มมาตรการในบทลงโทษเพื่อให้ผู้ขับขี่เกรงกลัว

การแข่งรถในทางสาธารณะ: ปัญหาเรื้อรังจากความคิดคคะนอง

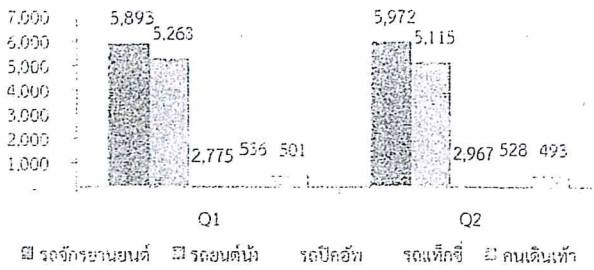
การแข่งรถในทางสาธารณะถือเป็นอีกปัญหาหนึ่งในสังคมที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีความคิดคคะนอง แม้ไม่ใช่ปัญหาใหม่ของสังคมไทยหากแต่เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อนรำคาญและได้รับอันตรายในการเดินทาง โดยในช่วงเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา จากสถิติการโทรแจ้งเบาะแสการชุมนุมของเด็กแว้นผ่านสายด่วนจราจร 1197 พบว่า ถนนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีการร้องเรียนมากที่สุดได้แก่ ถนนวิภาวดีรังสิตตรงข้ามสนามบินดอนเมืองและช่วงแยกลาดพร้าว ถนนประชาอุทิศบริเวณปากซอยประชาอุทิศ 90 ถนนสรองประภามุ่งหน้าทางด่วนศรีสรมาน ช่วงต่างระดับสายใต้มุ่งหน้าทางต่างระดับฉิมพลีบริเวณสถานีขนส่งสายใต้ใหม่ ถนนอักษะมุ่งหน้าพุทธมณฑลสาย 4 และถนนเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งจากการรับแจ้งจากประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนพบว่า แต่ละครั้งจะมีการรวมตัวกันตั้งแต่ 10-100 คัน โดยถนนที่เด็กแว้นเลือกใช้เป็นทีประลองความเร็วส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นทางตรง มีแยกสัญญาณไฟไม่มากนัก และอยู่ในพื้นที่ที่รอยต่อระหว่างสถานีตำรวจเพื่ออำนวยความสะดวกการหลบหนีการกวดขันจับกุมของเจ้าหน้าที่

พฤติกรรมส่วนใหญ่การแข่งรถของเด็กแว้นจะเป็นไป

ในทางก่อความรำคาญส่งเสียงดังรบกวน และการกีดขวางทางจราจรเกือบทุกครั้งจะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากลีลาการขับที่เสี่ยงและไม่สวมหมวกนิรภัย จากผลการสำรวจอัตราการสวมหมวกนิรภัยของผู้ใช้รถจักรยานยนต์ทั่วประเทศ ปี 2556⁶ พบว่าในภาพรวมผู้ใช้รถจักรยานยนต์ทั่วประเทศสวมหมวกนิรภัยเพียงร้อยละ 43 เป็นผู้ขับขี่ร้อยละ 51 และผู้โดยสารร้อยละ 19 เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสาร พบว่ากลุ่มผู้ใหญ่สวมหมวกนิรภัยคิดเป็นร้อยละ 49 ขณะที่กลุ่มวัยรุ่นสวมหมวกนิรภัยเพียงร้อยละ 23 และมีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการสูญเสียทั้งทางร่างกายและชีวิตเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น และจากสถิติคดี

⁶ จัดทำโดยมูลนิธิไทยโรดส์ และเครือข่ายผู้ระวังสถานการณ์ความปลอดภัยทางถนน ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ทำการสำรวจผู้ใช้รถจักรยานยนต์ 1,484,669 คน ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัดทั่วประเทศ

แผนภาพ 13 สถิติประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุ

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 14 กรกฎาคม 2558)

รายงานสถานการณ์ความปลอดภัยทางถนนปี 2556 ขององค์การอนามัยโลก (WHO) ระบุว่าในแต่ละปี มีคนเดินถนนเสียชีวิตถึง 270,000 คนหรือสัปดาห์ละ 5,000 คน คิดเป็น 1 ใน 5 ของจำนวนผู้เสียชีวิตที่มีถึง 1.24 ล้านคนต่อปี โดยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสัดส่วนร้อยละ 12 โดยเกือบร้อยละ 50 ของผู้เสียชีวิตในภูมิภาคนี้ คนเดินถนนและผู้ขี่จักรยานเป็นผู้ใช้ถนนที่มีความเสี่ยงที่สุด

องค์การอนามัยโลก มีข้อเสนอถึงรัฐบาลแต่ละประเทศว่า ควรเร่งให้มีการจัดทำและผ่านกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนเพื่อป้องกันการบาดเจ็บ เสียชีวิตและพิการจากอุบัติเหตุทางถนนโดยเร็ว ให้การสนับสนุนทั้งทางงบประมาณและกำลังคนในการบังคับใช้กฎหมายและสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับสาธารณะ รวมถึงร่วมมือกันสร้างความปลอดภัยพื้นฐานให้กับ "คนเดินเท้า" โดยกำหนดให้เป็นเรื่องเร่งด่วนทั้งนโยบาย และในแผนการจราจรขนส่ง

ที่มา: สถานการณ์ความปลอดภัยทางถนนในภูมิภาคเอเชียใต้และตะวันออก พ.ศ.2556 http://www.searo.who.int/entity/disabilities_injury_rehabilitation/documents/roadsafetyfactsheet-tha.pdf

โครงการพื้นฐานด้านสร้างคมนาคม

รัฐบาลได้จัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย 7 ปี (พ.ศ.2558-2565) เพื่อลดปัญหาความแออัดการขนส่งทางถนน ลดค่าซ่อมบำรุงถนน ลดการเกิดอุบัติเหตุและเสียชีวิตบนท้องถนน และช่วยในการบริหารจัดการน้ำกรณีเกิดอุทกภัย โดยสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี 2558 อาทิ การพัฒนาโครงข่ายรถไฟระหว่างเมือง โดยจะมีการส่งมอบรถโดยสาร (NGV) 489 คัน (จาก 3,183 คัน) ในเดือน ก.ค. 58, โครงการมอเตอร์เวย์ 3 เส้นทาง ได้แก่ บางปะอิน-นครราชสีมา (196 กม.) บางใหญ่-กาญจนบุรี (96 กม.) และ พัทยา-มาบตาพุด (กม.) ซึ่งตอนนี้อยู่ระหว่างการศึกษา โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2562, โครงการรถไฟฟ้ามหานครและปริมณฑล 10 เส้นทาง 464 กม. เริ่มก่อสร้างปี 58 แล้วเสร็จปี 2561 และระบบขนส่งโดยสารทางน้ำ ในแม่น้ำเจ้าพระยา ให้รองรับผู้โดยสารได้ 200,000 คน/วัน และเชื่อมโยงกับระบบขนส่งสาธารณะทุกประเภท รวมไปถึงจะยกระดับท่าเทียบเรือทั้ง 19 แห่ง เป็นสถานีเรือ อีกทั้งกระทรวงคมนาคมเล็งเห็นถึงการเชื่อมต่อระหว่างรถไฟฟ้ามหานครและเรือโดยสารในแม่น้ำเจ้าพระยาโดยเฉพาะ 8 จุดเชื่อมต่อกับท่าเรือเริ่มจากพื้นที่นนทบุรีไปจนถึงสมุทรปราการที่ต้องเร่งก่อสร้างท่าเรือให้เชื่อมโยงกับการเปิดใช้ขบวนรถไฟฟ้ามหานคร

ที่มา: ข้อมูลประชาสัมพันธ์เพื่อขยายผลตามประเด็นข่าวศูนย์ IOC-PRD1 ประเด็นที่ 7: กระทรวงคมนาคม ประจำปีที่ 21-27 เมษายน 2558

อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด รองลงมา เป็นรถยนต์นั่ง โดยสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุคือ อุปกรณ์ชำรุด การขับเร็วเกินอัตราที่กำหนด การตัดหน้าระยะกระชั้นชิด การขับรถตามกระชั้นชิด และการไม่สวมหมวกนิรภัย นอกจากการใช้ชีวิตที่ดำเนินอยู่ท่ามกลางความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุแล้ว เด็กแว้นส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ทำให้มีความเสี่ยงด้านอื่นๆ ตามมาด้วย ทั้งพฤติกรรม การสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า การทะเลาะวิวาท การเสพและจำหน่ายยาเสพติด และการก่ออาชญากรรม

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันภัยทางสังคมที่จะเกิดขึ้น และเพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่นรวมทั้งเพื่อสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้ออกมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเพื่อลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างเด็ดขาด โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 ที่ผ่านมา ทั้งการรับโทษตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก การยึดรถแข่ง การลงโทษผู้ปกครองที่ปล่อยให้เด็กกระทำความผิดซ้ำโดยให้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และลงโทษผู้ที่กระทำการในลักษณะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางสาธารณะโดยให้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 2,000-20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และสั่งให้ปิดกิจการหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันที

ประเทศไทยยังคงมุ่งมั่นจะแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์อย่างจริงจังเพื่อความมั่นคงและมนุษยธรรม

เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2558 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐได้เผยแพร่รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี 2558 (Trafficking in Persons Report 2015 หรือ TIP Report) ซึ่งครอบคลุมความพยายามต่อต้านการค้ามนุษย์ของรัฐบาลประเทศต่างๆ ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2557-31 มีนาคม 2558 ผลปรากฏว่ายังคงจัดอันดับให้ไทยอยู่ในบัญชีกลุ่มที่ 3 (Tier 3) ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีสถานการณ์ค้ามนุษย์ระดับเลวร้ายที่สุด โดยระบุว่าประเทศไทยยังไม่ดำเนินการอย่างเพียงพอสำหรับปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำสุดในการกำจัดปัญหาการค้ามนุษย์และไม่มีความพยายามมากพอในการสืบสวน การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ที่พัวพันและปัญหาคอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ด้านผลกระทบจากการที่ไทยถูกจัดอยู่ในระดับ 3 ประเทศสหรัฐอเมริกาอาจพิจารณาให้การให้ความช่วยเหลือที่ไม่ใช่ความช่วยเหลือเพื่อ

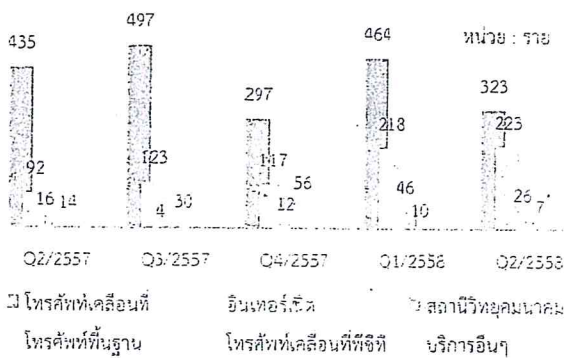

ตาราง 17 การรับเรื่องร้องเรียน

ประเภทเรื่องร้องเรียน	หน่วย : ราย				
	Q2/2557	Q3/2557	Q4/2557	Q1/2558	Q2/2558
ด้านโฆษณา	621	519	244	260	272
ด้านฉลาก	682	752	664	572	726
ด้านสัญญา	843	805	636	632	753
ด้านกฎหมาย	15	39	5	4	1
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	-	-	131	54	159
รวม	2,161	2,115	1,680	1,522	1,911

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนภาพ 14 การรับเรื่องร้องเรียน...กิจการโทรคมนาคม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ไขมันทรานส์ คืออะไร

ไขมันทรานส์ หรือ Trans-Fat เป็นกรดไขมันที่เกิดจากกระบวนการแปรรูปกรดไขมันไม่อิ่มตัวให้กลายเป็นไขมันอิ่มตัวสูง โดยการเติมไฮโดรเจน (Partial Hydrogenation) ลงในกรดไขมันไม่อิ่มตัว เพื่อทำให้น้ำมันที่อยู่ในสภาพของเหลวเปลี่ยนเป็นไขมันที่มีสภาพแข็งขึ้นหรือเป็นกึ่งของเหลว (กรมอนามัย, 2550)

ในต่างประเทศมีรายงานการศึกษาจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า การบริโภคกรดไขมันทรานส์ในปริมาณมากจะเพิ่มระดับคอเลสเตอรอลชนิดไม่ดี (LDL) และลดระดับคอเลสเตอรอลชนิดดี (HDL) เนื่องจากไขมันทรานส์เป็นไขมันที่ผิดธรรมชาติ ย่อยสลายได้ยากกว่าไขมันชนิดอื่น และส่งผลให้ร่างกายผลิต HDL ลดลงโดยปริยาย นอกจากนี้ การบริโภคอาหารที่มีกรดไขมันทรานส์มาก ๆ ยังเพิ่มระดับไตรกลีเซอไรด์ในเลือด เสี่ยงต่อการทำงานของตับที่ผิดปกติ และมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดหัวใจตีบ และโรคไขมันอุดตันในเส้นโลหิต (สสส., 2557)

ปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ได้ออกกฎหมายควบคุมปริมาณของกรดไขมันทรานส์บนฉลากโภชนาการของผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะองค์การอาหารและยาสหรัฐได้กำหนดให้อาหารทุกประเภทที่จำหน่ายในประเทศต้องมีปริมาณกรดไขมันชนิดนี้น้อยกว่า 0.5 กรัมต่อหน่วยบริโภค ขณะที่องค์การอนามัยโลกแนะนำว่าการบริโภคไขมันทรานส์ควรต่ำกว่าร้อยละ 1 ของพลังงานทั้งหมดที่ร่างกายได้รับ (WHO, 2552)

ตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการทุจริต และให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (8) การให้การคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ตามหลักการสิทธิมนุษยชน และคำนึงถึงมนุษยธรรม จัดบริการช่วยเหลือผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 33 ปรับปรุงประสิทธิภาพสายด่วน 1300 และ (9) ด้านการดำเนินคดี สำนักงานอัยการสูงสุดได้เพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย โดยจัดตั้งสำนักงานการสอบสวนเพื่อเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีค้ำมนุษย์

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยยังคงมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์อย่างจริงจังเพื่อความมั่นคงและมนุษยธรรม ภายใต้หลักการ 5 P (Policy, Prosecution, Protection, Prevention, Partnership) ด้วยการเติมเต็มในเรื่องการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำผิดกลับมาทำซ้ำอีก การยกระดับการประชาสัมพันธ์ปัญหาการค้ำมนุษย์ต่อสาธารณะทั้งในด้านปัญหาและแนวทางการป้องกัน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีความจริงจังและไม่ละเว้นในการปราบปราม ไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพล

ไขมันทรานส์: ยังขาดการคุ้มครองด้านฉลาก

การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสสองปี 2558 ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) พบว่าเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนร้อยละ 25.6 โดยด้านขายตรงและตลาดแบบตรงมีอัตราเพิ่มสูงสุดจากกรณีปัญหา บริษัทยูทีทีเอสโตร จำกัด ขณะที่ด้านสัญญาและฉลากมีสัดส่วนการร้องเรียนสูงสุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.4 และ 37.9 ตามลำดับ ประเภทสินค้าที่มีการร้องเรียนสูงสุดได้แก่ บริการ 721 ราย (ร้อยละ 38) เป็นการร้องเรียนสถาบันเสริมความงามมากที่สุด รองลงมาคือ สินค้าอุปโภคบริโภค 636 ราย (ร้อยละ 33) ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ เครื่องมือสื่อสารและสินค้าบริโภค และอสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัย 554 ราย (ร้อยละ 29) เป็นอาคารชุดมากที่สุด สำหรับบริการกิจการโทรคมนาคม พบว่า กสทช. ได้รับเรื่องร้องเรียนในทั้งสิ้น 584 เรื่อง ลดลงร้อยละ 21.2 จากไตรมาสที่แล้ว อย่างไรก็ตาม การร้องเรียนอินเทอร์เน็ตยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายบริการและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสนใจเกี่ยวกับอันตรายจาก “ไขมันทรานส์” เนื่องจากไขมันชนิดนี้เป็นหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงที่จะนำไปสู่การเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจ และยังมีผลการวิจัยพบว่า ไขมันทรานส์เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคอัลไซเมอร์ จอประสาทตา

ตาราง 18 อัตราผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือดต่อประชากรแสนคน

โรค	2550	2552	2554	2556
หัวใจขาดเลือด	328.63	359.34	412.70	435.18
ความดันโลหิตสูง	1,025.44	1,230.16	1,433.81	1,621.72
หลอดเลือดสมอง	255.85	277.67	330.6	366.81
อัลไซเมอร์	2.76	4.37	5.74	7.34
จอประสาทตาเสื่อม	6.38	7.22	9.34	9.51
นิ่วในถุงน้ำดี	67.76	78.90	86.64	90.88

ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 19 อัตราการตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ต่อประชากรแสนคน

โรค	2550	2552	2554	2556
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	84.9	88.3	95.2	104.8
หัวใจและหลอดเลือด	55.2	55.2	79.2	84.1
ระบบทางเดินหายใจ	40.4	41.2	49.9	52.4

หมายเหตุ: หัวใจและหลอดเลือด ประกอบด้วย โรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง และหลอดเลือดในสมอง
ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 20 ตัวอย่างปริมาณไขมันทรานส์ในอาหาร 100 กรัม

วัตถุดิบอาหาร (100 กรัม)	ทรานส์ไขมัน (กรัม/100 กรัม)	วัตถุดิบอาหาร (100 กรัม)	ทรานส์ไขมัน (กรัม/100 กรัม)
มาการีน*	2,886	ปลาซิวแก้ว	415
เนยแข็ง	1,273	เนื้อทอด	296
โดนัท (ขาวเรเนียน)	828	ไก่ทอด (ฟาสต์ฟู้ด)	271
บัตเตอร์ทอยด์	515	เบอเกอร์หมู	240
พายทูน่า	438	ขนมขบเคี้ยว	238
เวเฟอร์จีสลีน	437	ขนมปังจีสลีน	220
ช็อกโกแลต	400	ป้าฟองโก้	197
เค้กเนย	337	ขนมเปียะไส้ถั่ว	164
คุกกี้เนย	337	ถั่วทอดแผ่นกลม	131
ขนมปังไส้กรอก	315	ขนมไข่	95
บราวนี่	313	กล้วยตาก	81
ขนมขากไก่	291	ขนมโสมนัส	29
แยมโรส	272	ขนมไข่หงส์	16
ขนมปังทานตะวัน	229	ขนมปัง	26
โดนัท (โรนั้ด)	177		

* มาการีน สูตร 1 ของหนวด 1 ของหนวด

ที่มา: กรมอนามัย อ้างอิงจากเว็บไซต์ของหน่วยงานสาธารณสุข

ตาราง 21 ปริมาณการปล่อยและกักเก็บก๊าซเรือนกระจกปี พ.ศ. 2543-2553

Category	หน่วย: Mt CO ₂ e										
	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
Net Emission	152.3	155.9	161.3	157.1	182.4	196.9	200.4	213.3	219.1	207.6	219.9
Total Emission	240.1	247.3	249.3	258.4	279.7	286.9	310.0	319.1	329.3	321.0	335.1
1 ENERGY	167.9	172.1	181.6	186.6	202.2	209.4	209.7	219.0	221.8	217.8	230.5
2 IPPU	20.4	22.7	26.7	24.8	26.7	23.1	24.0	24.1	30.0	30.3	29.9
3 AFOLU	-40.4	-43.9	-51.9	-60.5	-53.2	-42.9	-41.3	-38.3	-41.6	-50.0	-50.4
Removal	-87.8	-91.4	-88.0	-101.3	-97.3	-89.9	-106.0	-105.8	-110.2	-113.4	-115.2
Emission	47.4	47.5	36.1	40.9	33.1	37.0	35.4	37.3	38.1	32.4	34.8
4 WASTE	4.4	5.0	5.1	6.2	6.3	7.4	7.9	8.5	9.0	9.5	10.0

หมายเหตุ: 1. 1 Mt = 1,000,000 ตัน (1 ล้านตัน) CO₂e (เทียบเท่ากับ CO₂)
2. 1 Mt = 1,000,000 ตัน (1 ล้านตัน) CO₂e (เทียบเท่ากับ CO₂)

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

เมื่อโรคหัวใจขาดเลือด และการอักเสบ ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงของโรคเรื้อรัง ทั้งหมดที่เป็นสาเหตุการเจ็บป่วยและการตายที่สำคัญของไทย โดยเฉพาะโรคหัวใจขาดเลือดมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจาก 328.6 ในปี 2550 เพิ่มขึ้นเป็น 435.2 ต่อประชากรแสนคนในปี 2556 และอยู่ลำดับที่ 10 ของสาเหตุการป่วย โดยหลอดเลือดหัวใจเป็นสาเหตุการตายลำดับ 2 รองจากมะเร็ง

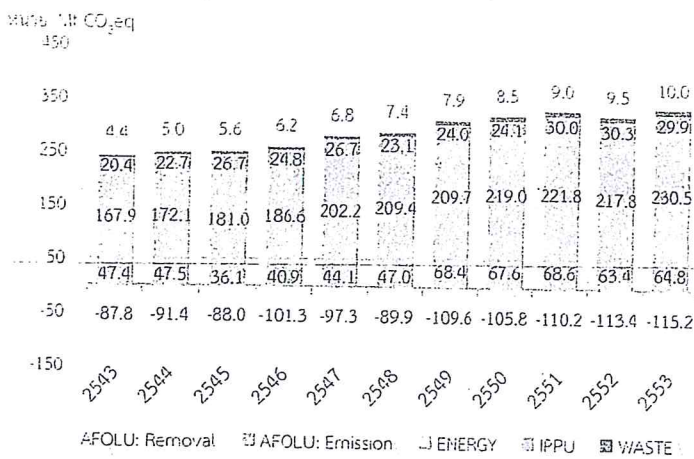
หลายประเทศได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับไขมันทรานส์เป็นอย่างมาก อาทิ เดนมาร์กที่มีการต่อต้านการใช้ Partially Hydrogenated Oils และห้ามจำหน่ายอาหารทุกชนิดที่ใช้ไขมันทรานส์เป็นส่วนประกอบเกินร้อยละ 2 ของไขมันหรือน้ำมันทั้งหมด ประเทศแคนาดาและสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้มีการระบุปริมาณไขมันทรานส์บนฉลากโภชนาการ รวมทั้งมีการแนะนำปริมาณที่ควรบริโภคไขมันทรานส์ต่อวันไม่เกิน 2 กรัม และมีการออกมาตรการให้ร้านอาหารต่างๆ ลดการใช้ไขมันชนิดนี้ในการปรุงประกอบอาหาร⁷ ทำให้ประชากรของประเทศเหล่านี้ลดการบริโภคเฉลี่ยเพียงวันละประมาณ 1 กรัม จากการบริโภค 6 กรัมต่อวัน ซึ่งช่วยลดอัตราเสี่ยงต่อการเกิดโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดได้ถึงร้อยละ 50 (อัญชัน ชุณหะวีร์ณย์, 2552)

สำหรับในประเทศไทย กรมอนามัย(2550) ได้ศึกษาปริมาณไขมันทรานส์ในอาหารอบและทอด พบอาหารที่มีปริมาณไขมันทรานส์สูง ได้แก่ โดนัท เค้กเนย เวเฟอร์ พายทูน่า คุกกี้ และมันฝรั่งทอด ฯลฯ ขณะที่ผลการศึกษาของกรมการแพทย์ จักษุแพทย์และคณะ (2557) พบอาหารทอด ขนมอบ ไขมันและน้ำมันมีไขมันทรานส์ต่อหน่วยบริโภคของอาหารค่อนข้างสูง อาทิ โดนัท เวเฟอร์ ครีวซอกซ์ มาการีน ฯลฯ ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ว่าปริมาณไขมันทรานส์ในอาหารที่ค่อนข้างสูงทำให้ผู้บริโภคได้รับไขมันทรานส์เกิน 2 กรัมต่อหน่วยบริโภคในหลายตัวอย่าง และหากบริโภคมากกว่า 1 หน่วยบริโภคก็จะยิ่งได้รับไขมันทรานส์มากขึ้นอีกและเมื่อสะสมจากอาหารหลายๆ ชนิดก็จะทำให้มากขึ้นปริมาณที่แนะนำได้ อย่างไรก็ตาม ในบางตัวอย่างอาหารที่มีความเสี่ยงสูงก็พบไขมันทรานส์ที่มีปริมาณต่ำ เช่น มาการีน ชีสให้เห็นภาพมีฉลากข้อมูลที่เหมาะสมผู้บริโภคจะสามารถเลือกบริโภคอาหารปลอดภัยได้

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีข้อบังคับในการกำหนดหรือขอแนะนำในการบริโภค โดยการแสดงปริมาณไขมันทรานส์บนฉลากให้เป็นไปตามความสมัครใจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรกำหนดให้มีการแสดงฉลากโภชนาการ ซึ่งนอกจากจะคุ้มครองผู้บริโภคในการบริโภคอาหารอย่างปลอดภัย

ในเดือนกรกฎาคมปี 2556 มีห้าคณะกรรมการอาหาร เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับไขมันทรานส์ในอาหาร (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ) เป็นส่วนประกอบของอาหารที่ปลอดภัยและเพิ่มปริมาณไขมันทรานส์ในกระบวนการผลิตอาหาร รศอภพรักษ์ภรณ์ในเดือนมีนาคม 2557

แผนภาพ 15 ปริมาณการปล่อยและกักเก็บก๊าซเรือนกระจก ปี พ.ศ. 2543-2553

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2554-2557 อยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูล จะมีการเผยแพร่ประมาณเดือน ธ.ค. 2555
ที่มา: องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

ตาราง 22 สรุปสถานการณ์ภัยแล้งของประเทศไทย พ.ศ. 2541-2558

ปี	พื้นที่ประสบภัย		จำนวนผู้เสียชีวิตหรือสูญหาย		
	จังหวัด	คน/หมู่บ้าน	จำนวนผู้ประสบภัย (คน/จังหวัด)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)
2541	72	18,902	1,531,295	1,789,285	69,170,111
2542	58	16,170	1,546,107	3,144,932	1,520,500,651
2543	59	20,593	2,830,297	472,700	641,712,873
2544	51	24,176	7,334,816	1,712,691	71,962,973
2545	68	25,299	2,939,139	2,071,560	508,781,944
2546	63	12,904	1,399,936	484,189	174,329,410
2547	64	19,027	1,970,516	1,480,209	190,668,884
2548	71	44,519	2,768,919	13,736,660	7,565,861,139
2549	61	31,115	2,960,824	578,753	495,275,738
2550	66	34,874	4,378,225	1,350,118	198,304,732
2551	61	38,170	3,531,570	524,999	103,900,841
2552	62	47,048	4,500,861	594,434	108,346,716
2553	64	45,958	4,077,411	1,716,853	1,415,223,466
2554	55	40,503	4,835,321	811,680	131,864,730
2555	53	40,723	4,188,516	1,486,512	399,178,544
2556	58	37,118	2,678,487	2,406,665	2,914,986,854
2557	50	23,229	1,747,870	1,675,015	68,983,841
2558	40	12,969	1,442,820	2,388,415	619,982,948

หมายเหตุ: ข้อมูลระหว่างวันที่ 20 ตุลาคม 2557-31 พฤษภาคม 2558
ที่มา: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

แล้ว ยังเป็นการสนับสนุนให้ธุรกิจผลิตอาหารที่ดีและปลอดภัย รวมทั้งควรเร่งรณรงค์ให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่ผู้บริโภคในการเลือกรับประทานอาหาร ตลอดจนกำหนดปริมาณสูงสุดที่สามารถผสมในอาหารเพื่อลดปริมาณการบริโภคที่จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตและเจ็บป่วยจากโรคหัวใจขาดเลือดและหัวใจวายเฉียบพลันให้กับประชาชน

การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายใต้แนวคิดสังคมคาร์บอนต่ำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน สืบเนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นตัวเร่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการสะสมของปริมาณก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse gases: GHGs) ในชั้นบรรยากาศทำให้เกิดปรากฏการณ์ก๊าซเรือนกระจก เกิดภาวะโลกร้อน และเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ผิดปกติ จากข้อมูลขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) พบว่า ในช่วง พ.ศ. 2543-2553 ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดของประเทศไทย ทั้งจากส่วนที่เกิดจากแหล่งปล่อย และส่วนการดูดกลับ มีค่าการปล่อยสุทธิอยู่ระหว่าง 152.3-219.9 Mt CO₂eq (ล้านตันเทียบเท่าคาร์บอนไดออกไซด์) เมื่อคิดเฉพาะปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยไม่รวมปริมาณการกักเก็บในภาคป่าไม้และการใช้ที่ดินแล้ว ประเทศไทยมีค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอยู่ระหว่าง 240.0-335.1 Mt CO₂eq ภาคพลังงานเป็นภาคที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคเกษตร ป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ และภาคของเสีย ตามลำดับ การพัฒนาของประเทศส่งผลให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกในช่วง 10 ปี ดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 3.44 ต่อปี อย่างไรก็ตาม เมื่อนำมาหักลบกับปริมาณการดูดกลับในภาคเกษตร ป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้แนวโน้มการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงเหลือร้อยละ 3.28 ต่อปี

คำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 6 ชนิดตามที่กำหนดในรายงานของสหประชาชาติ ได้แก่ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon Dioxide: CO₂) มีเทน (Methane: CH₄) ไนตรัสออกไซด์ (Nitrous Oxide: N₂O) ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (Hydrofluorocarbon: HFC) เพอร์ฟลูออโรคาร์บอน (Perfluorocarbon: PFC) และซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (Sulfur Hexafluoride: SF₆)

(1) ภาคพลังงาน อาทิ การผลิตพลังงาน การใช้พลังงานในอุตสาหกรรมการผลิตและการก่อสร้าง การขนส่ง ภาคครัวเรือนและอาคารพาณิชย์ รวมไปถึงการรั่วไหลที่เกิดจากการขุดเจาะน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ (2) ภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กิจกรรมที่เกิดจากปฏิกิริยาเคมีในกระบวนการผลิต รวมถึงการนำผลิตภัณฑ์บางชนิดมาใช้งาน อาทิเช่น การผลิตปูนซีเมนต์ การผลิตแก้ว การผลิตปิโตรเคมี การผลิตเหล็กและเหล็กกล้า การใช้น้ำมันหล่อลื่น และการใช้สารทำความเย็นในเครื่องปรับอากาศ (3) ภาคเกษตร ป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ปศุสัตว์ การใช้ที่ดิน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งอื่นๆ และการจัดการดิน และ (4) ภาคของเสีย ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอยในที่ทิ้ง การจัดการของเสียด้วยวิธีการทางชีวภาพ การเผาในเตาและการเผาในที่ทิ้ง และการจัดการน้ำเสีย

"แกลงโมเดล" เมืองเขียว คาร์บอนต่ำ

จากปัญหาน้ำท่วม "ขยะ" ที่เกิดขึ้นกับเทศบาลตำบลเมืองแกลง ซึ่งมีประชากร 17,254 คน อาศัยอยู่ใน 13 หมู่บ้าน ซึ่งผลิตขยะออกมามากถึงวันละ 20 ตัน ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายวันละราว 29,000 บาท ชักถังขยะออกนอกเมืองทิ้งอย่างจำกัด ส่งผลให้ขยะบางส่วนถูกทิ้งลงแม่น้ำประแสร์ที่ไหลผ่านตัวเมือง ทำให้แม่น้ำเน่าเสียและดินเลนเข้าท่วมบ้านเรือนมากขึ้น ประกอบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายด้านที่ถาโถมจากภาวะเติบโตของตัวเมืองชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว รวมถึงการลดลงของพื้นที่สีเขียวในเมือง ด้วยปัจจัยเหล่านี้จึงนำไปสู่การตัดสินใจของเทศบาลตำบลเมืองแกลง ในการปรับทิศทางการพัฒนาเมืองสู่ทิศทางใหม่ ภายใต้แนวคิด "เมืองน่าอยู่ อย่างยั่งยืน" ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกสู่บรรยากาศ เกิดเป็น "แกลงโมเดล" ด้วยวิสัยทัศน์ "มุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี บนหลักเศรษฐกิจพอเพียง" ภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ "เมืองน่าตื่นใจ เมืองไร้มลพิษ เมืองมีชีวิตพล่งงาน และเมืองที่มีการบริโภคอย่างยั่งยืน"

ในทางปฏิบัตินั้น เทศบาลสามารถดำเนินการส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืนหลากหลายวิธี เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง "สีเขียว" กล่าวคือ การสนับสนุนการซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การซ่อมแซมหรือใช้ของเดิมแทนการจัดซื้อใหม่ การใช้ของมือสอง การรณรงค์ลดใช้บรรจุภัณฑ์ การส่งเสริมการบริโภคสินค้าหรือบริการจากแหล่งผลิตภายในเมืองหรือใกล้เมืองเพื่อลดการขนส่ง เป็นต้น

ด้วยผลจากการพัฒนาที่โดดเด่นได้ส่งผลให้ในปี 2554 เทศบาลตำบลเมืองแกลงได้รับคัดเลือกให้เป็น "ตัวอย่างที่ดีด้านเมืองคาร์บอนต่ำ" จากโครงการส่งเสริมภาคีความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการเมืองและสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Partnership for Democratic Local Governance in Southeast-Asia; DELGOSEA) รวมทั้งได้รับเลือกให้เป็นเมืองต้นแบบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จาก IGES ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น

เทศบาลตำบลเมืองแกลงได้ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมมาอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2556 ได้เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลายโครงการ อาทิ จัดระบบด้านสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) โครงการลดก๊าซเรือนกระจก (Low Carbon city) สำหรับปี 2558 ได้กำหนดแผนพัฒนาสามปี (2558-2562) เทศบาลตำบลเมืองแกลง โดยให้ความสำคัญกับ "การบริหารจัดการที่ดี ยกระดับคุณภาพชีวิต น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสู่สังคมการเรียนรู้ อนุรักษ์ สืบสานประเพณี รักษาสิ่งแวดล้อม"

ที่มา- แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2562) ของวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองแกลง <http://www.kanlang.go.th>

การเพิ่มขึ้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากอุณหภูมิของอากาศที่สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของฤดูกาลที่เปลี่ยนไป การเกิดภัยพิบัติที่รุนแรงและบ่อยครั้ง เช่น การเกิดภัยแล้งครั้งใหญ่ของประเทศไทยในปี 2553 การเกิดน้ำท่วมใหญ่ในปี 2554 รวมถึงในปี 2558 ที่ภาวะภัยแล้งเกิดเร็วขึ้นและยาวนาน¹¹ ซึ่งเกิดจาก การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่เกิดขึ้นในเขตมหาสมุทรแปซิฟิก หรือที่เรียกว่า เอลนีโญ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังเป็นปัจจัยเสริมให้เกิดภาวะความร้อนที่รุนแรงขึ้นในเขตเมืองซึ่งมีสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการกักเก็บความร้อนอยู่แล้วอีกด้วย การเพิ่มสูงของอุณหภูมิส่งผลให้เกิดความต้องการพลังงานไฟฟ้าเพื่อทำความเย็นสูงขึ้น ทำให้เกิดการขยายกำลังการผลิตไฟฟ้า ซึ่งมีผลกระทบต่อเนื้อที่ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งที่จะใช้ผลิตไฟฟ้า การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค รวมถึงการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในภาคการเกษตรซึ่งเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศของไทย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจึงนับเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่งยั้ง ปัจจุบันภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยได้จัดทำแผนแม่บ¹² รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558-259 และโครงการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ¹² จะเห็นได้จากกรณีเทศบาลเมืองแกลงกับการพัฒนาเมืองมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ หรือการพัฒนาภายใต้โครงการซึ่งห้ามน¹³ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แนวทางการแก้ไขการลดกา¹⁴ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้แนวคิดสังคมคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืนก็คือ การเน้นพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการให้ปล่อยของเสียออกสู่ธรรมชาติน้อยที่สุด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าและการบริการ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเป็นส่วนหนึ่งกิจกรรมชาติให้มากที่สุด

(1) 2558 ถึงกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด เทศบาลได้รับคัดเลือกจากปี 2558-15 มีมูลค่าทางสิ่งแวดล้อม 619,982,948 บาท (ข้อมูลรายงานวันที่ 20 ตุลาคม 2557-31 ตุลาคม พ.ศ. 2558)

(2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือภาวะโลกร้อน (Climate Change) เป็นภาวะที่อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม

(3) แผนพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำและสิ่งแวดล้อม การวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

(4) แผนพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองแกลง

ส่วนที่สอง: บทความพิเศษเรื่อง “การทำงานของผู้สูงอายุ: ความจำเป็นที่ต้องผลักดัน”

การทำงานของผู้สูงอายุเป็นแนวทางสำคัญที่จะลดผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยทั้งในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ การขาดแคลนแรงงาน และเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ แม้ผู้สูงอายุมีการทำงานเพิ่มขึ้นแต่การคงอยู่ในภาคเอกชนยังมีน้อย ทำให้ขาดสวัสดิการ ธุรกิจบางส่วนเริ่มตระหนักถึงผลกระทบและการเตรียมการจ้าง ขณะที่ลูกจ้างส่วนใหญ่ต้องการทำงานไม่เกินอายุ 60 ปี เนื่องจากมีทัศนคติว่าผู้สูงอายุควรได้รับการพักผ่อน ไม่ควรทำงานหนัก และขาดความชัดเจนเกี่ยวกับการรับสิทธิประกันสังคมหากมีการขยายอายุการทำงาน การส่งเสริมการทำงานผู้สูงอายุควรมีความยืดหยุ่น ยืดหลักความสมัครใจ โดยมีมาตรการจูงใจและลดอุปสรรคต่อการจ้าง รวมทั้งการสนับสนุนทั้งด้านกฎระเบียบ กลไกจัดการ ตลอดจนมีนโยบายบำนาญ บำนาญและการออมที่ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ

แม้จะเป็นที่รับรู้กันทั่วไปว่าไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยแต่การตระหนักถึงผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรยังมีไม่มากนักทั้งการลดลงของวัยแรงงานที่จะส่งผลกระทบต่อขาดแคลนแรงงาน ปัญหาความมั่นคงด้านรายได้ และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจากอายุที่ยืนนานขึ้นทำให้เงินออมไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ขณะที่การพึ่งพิงจากบุตรหลานมีน้อยลง สถานการณ์ดังกล่าวนอกจากจะกระทบต่อตัวผู้สูงอายุแล้ว ยังกระทบการพัฒนาประเทศโดยรวมทั้งในด้านการผลิต การออม และการลงทุน รวมถึงภาระการเงินการคลังในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ขณะเดียวกันแนวคิดการมองผู้สูงอายุในฐานะพลังของสังคมมุ่งใช้ประโยชน์จากศักยภาพของผู้สูงอายุตามความพร้อมทั้งจากการทำงาน ทำกิจกรรม และมีส่วนร่วมในสังคมจะช่วยเสริมคุณค่าของผู้สูงอายุและมีสุขภาพที่ดีขึ้น การเพิ่มโอกาสในการทำงานให้กับผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี มีความรู้ความสามารถ และมีความต้องการทำงาน ก็จะเป็นทางเลือกที่ช่วยให้ผู้สูงอายุมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิตโดยไม่ต้องพึ่งพิงบุตรหลานและภาครัฐ และช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ตลอดจนเป็นกำลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

ความสำคัญของการทำงานผู้สูงอายุ

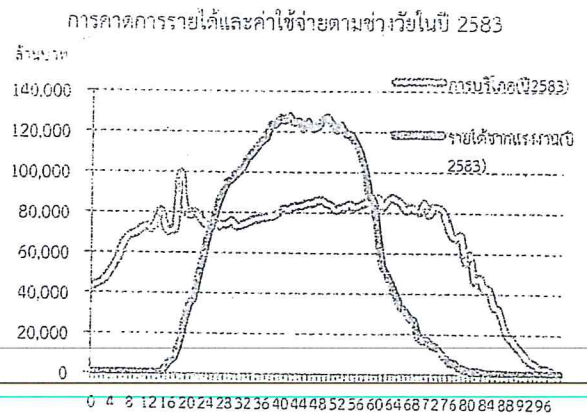
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเพิ่มขึ้นจาก 4 ล้านคน (ร้อยละ 6.8 ของประชากร) ในปี 2537 เพิ่มเป็น 10 ล้านคน (ร้อยละ 14.9) ในปี 2557 และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ในปี 2583 ซึ่งจะส่งผลกระทบที่สำคัญคือ

- ภาวะพึ่งพิงที่เพิ่มสูงขึ้น โดยมีอัตราพึ่งพิงเพิ่มจากร้อยละ 19.7 ในปี 2553 เพิ่มเป็นร้อยละ 58.3 หรือในอีกด้านหนึ่งมีอัตราการเกื้อหนุนลดลงคือ มีวัยแรงงานดูแลลดลงจาก 5.8 คนต่อผู้สูงอายุ 1 คน เหลือเพียง 1.7 คน ในปี 2583 ทำให้วัยแรงงานไม่สามารถเกื้อหนุนได้เพียงพอ การศึกษาบัญชีกระแสการโอนประชาชาติ (National Transfer Accounts: NTA) พบว่าการเพิ่มของสัดส่วนผู้สูงอายุจะทำให้การขาดดุลรายได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการเกินดุลรายได้ของวัยทำงานไม่เพียงพอที่จะชดเชยการขาดดุลรายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุและจำเป็นต้องอาศัยการชดเชยการโอนจากภาครัฐหรือจากทรัพย์สินมากขึ้น

สัดส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรจำแนกตามกลุ่มอายุ

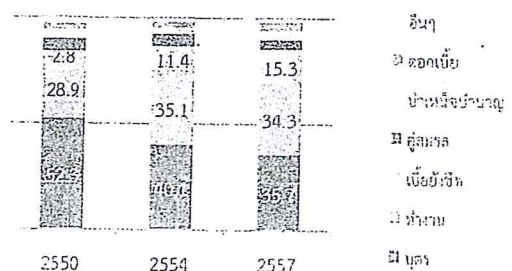
	2553	2563	2573	2583
60-64 ปี	4.10	6.13	7.45	7.08
65-69 ปี	3.16	4.86	6.55	6.94
70-79 ปี	4.25	5.57	8.91	11.96
80 ปีขึ้นไป	1.68	2.56	3.66	6.14
อายุ 60 ปีขึ้นไป	13.18	19.12	26.56	32.13
อัตราพึ่งพิงผู้สูงอายุ ¹	19.7	29.8	45.3	58.3
อัตราเกื้อหนุน ²	5.8	3.35	2.21	1.71

หมายเหตุ: 1 จำนวนผู้สูงอายุ/จำนวนแรงงาน *100
 2 จำนวนแรงงาน/จำนวนผู้สูงอายุ
 ที่มา: คำนวณจากการคาดประมาณประชากร 2553-2583 สสช

Source: NESDB. (2014) National Transfer Accounts 2011

สัดส่วนแหล่งรายได้ที่สำคัญของผู้สูงอายุ ปี 2550-2557

ที่มา: รายงานผลการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๑ ความมั่นคงด้านรายได้ของผู้สูงอายุ อายุคาดเฉลี่ยประชากรที่มีแนวโน้มจะสูงกว่า 80 ปี ทำให้มีเวลาหลังชีวิตการทำงานที่ยาวนานขึ้น ส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องบริหารเงินออมให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นหากไม่มีเงินบำนาญรายเดือน ขณะที่รายได้จากบุตรที่เคยเป็นแหล่งรายได้สำคัญมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 52.3 ในปี 2550 เหลือร้อยละ 35.7 ในปี 2557 ทำให้การพึ่งพิงบุตรหลานไม่มั่นคงเพียงพอ แม้ว่ารัฐจะมีนโยบายสนับสนุนให้แรงงานมีหลักประกันสุขภาพเพิ่มขึ้น แต่รายได้ดังกล่าวยังไม่เพียงพอ ผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ผู้สูงอายุกว่าร้อยละ 20 มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ที่ต่ำกว่าเส้นความยากจน ขณะที่ผู้สูงอายุร้อยละ 17.0 มีรายได้ไม่เพียงพอ และร้อยละ 21.6 เพียงพอบางครั้ง

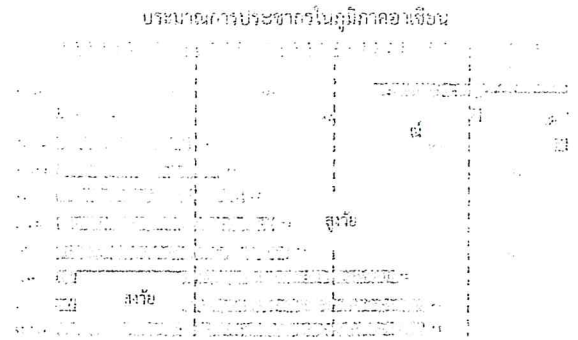
๑ การขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรทำให้วัยแรงงานมีแนวโน้มลดลง ผลการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ปี 2555 คาดว่าในปี 2565 มีอุปทานแรงงาน 42.5 ล้านคน แต่มีความต้องการแรงงาน 48.9 ล้านคน ทำให้ขาดแคลนแรงงานกว่า 6 ล้านคน ขณะที่การพึ่งพิงแรงงานเพื่อนบ้านจะมีข้อจำกัดเพิ่มขึ้นเนื่องจากประเทศเหล่านั้นมีความต้องการแรงงานมากขึ้นจากการพัฒนาประเทศ รวมทั้งจำนวนแรงงานที่ลดลงจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยภายในปี 2563 เวียดนาม อินโดนีเซีย พม่า มาเลเซีย และบรูไนจะเข้าสู่สังคมสูงวัย และอีกไม่เกิน 20 ปี (พ.ศ. 2576) ทุกประเทศในอาเซียนจะเข้าสู่สังคมสูงวัย

๑ ภาวะการคลัง จากความต้องการสวัสดิการสังคมที่เพิ่มสูงขึ้น อาทิ ค่าใช้จ่ายในการบริการทางสุขภาพ เงินอุดหนุนสุขภาพ และเงินบำเหน็จบำนาญต่างๆ ผลการประมาณการงบประมาณรายจ่ายสวัสดิการผู้สูงอายุของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2555) คาดว่ารายจ่ายสวัสดิการผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นถึง 4.64 แสนล้านบาทในปีงบประมาณ 2564 โดยอัตราการเพิ่มของรายจ่ายจะสูงกว่ารายได้ ซึ่งหมายถึงรัฐต้องกันเงินงบประมาณในสัดส่วนที่มากขึ้นเพื่อมาเป็นรายจ่ายเพื่อผู้สูงอายุในการสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานให้กับผู้สูงอายุ

การส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุนอกจากจะช่วยลดผลกระทบข้างต้นแล้ว การทำงานที่เหมาะสมยังส่งผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่า การมีกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีสุขภาพดีขึ้น ประเทศต่างๆ ที่เข้าสู่สังคมสูงวัยทุกประเทศ รวมถึงประเทศไทยจึงมีนโยบายที่จะผลักดันให้แรงงานมีการทำงานนานขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทำงานมากขึ้น

ภาพรวมการทำงานของผู้สูงอายุ

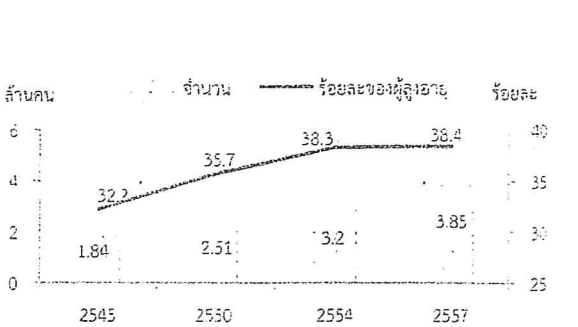
ปัจจุบันผู้สูงอายุมีแนวโน้มทำงานเพิ่มขึ้น จากรายงานการสำรวจภาวะการมีงานทำปี 2557 มีผู้มีงานทำ 38.4 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุ 3.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 38.4 ของผู้สูงอายุ และเป็นร้อยละ 9.99 ของผู้มีงานทำ โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2537 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 31.9 ของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุตอนต้น (60-69 ปี) ทำงานมากที่สุดร้อยละ 54.9 รองลงมาเป็น

หมายเหตุ: สังคมสูงวัย คือ สัดส่วนผู้มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 7%
สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ คือ สัดส่วนผู้มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 14% สัดส่วนสูงวัยระดับสุดยอด คือ สัดส่วนผู้มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 20%

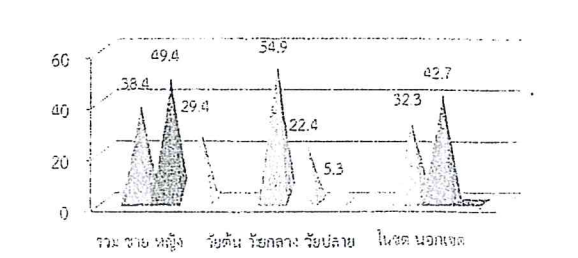
ที่มา World Population Prospect 2012

จำนวนและสัดส่วนแรงงานสูงอายุ ปี 2537-2555

ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงานแยกตามเพศ ช่วงวัยและเขตปกครอง พ.ศ. 2557

ที่มา รายงานผลการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557

ผู้สูงอายุดอนกลาง (70-79 ปี) และตอนปลายร้อยละ 22.4 และ 5.3 ตามลำดับ การทำงานของผู้สูงอายุมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- ผู้สูงอายุ 2 ใน 3 ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้างสภาพของ ผู้สูงอายุที่ทำงานร้อยละ 62.7 ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง รองลงมาช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างร้อยละ 20.3 และลูกจ้างเอกชนร้อยละ 9.2 ทั้งนี้ การทำงานของลูกจ้างเอกชนมีแนวโน้มลดลงมากเมื่อมีอายุมากขึ้นชี้ว่าภาคเอกชนมีแนวโน้มเลิกจ้างแรงงานก่อนอายุ 60 ปี โดยมีแนวโน้มทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้างเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสภาพการทำงานของผู้สูงอายุที่ประมาณร้อยละ 90 ของผู้สูงอายุที่ทำงานเป็นแรงงานนอกระบบ

ผู้สูงอายุมีชั่วโมงทำงานเฉลี่ย 38 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อจำแนกตามสาขา ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมและเหมืองแร่ ร้อยละ 63.9 ขายส่งขายปลีกและซ่อมยานยนต์ร้อยละ 14.0 การผลิต ร้อยละ 7.7 และโรงแรมและบริการร้านอาหารร้อยละ 4.2 ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ขาดแคลนแรงงานและใช้แรงงานเข้มข้น ขณะที่แรงงานในระบบจะกระจายอยู่ในสาขาสำคัญคือ ภาคเกษตรฯ ร้อยละ 20.3 การผลิตอุตสาหกรรมร้อยละ 17.1 ขายส่งขายปลีกฯ ร้อยละ 15.3 ก่อสร้าง ร้อยละ 9.3 ตลอดจนงานบริหารราชการและการศึกษา โดย

- 2 ใน 3 มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านเกษตร ผู้สูงอายุร้อยละ 62.1 มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านเกษตรและประมง ร้อยละ 15.5 เป็นพนักงานบริการและพนักงานร้านค้า และ ร้อยละ 8.2 เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้า ขณะที่อาชีพของผู้สูงอายุที่ทำงานในระบบส่วนใหญ่กระจายอยู่ในอาชีพพนักงานบริการร้านค้า อาชีพพื้นฐานด้านการขาย ผู้ปฏิบัติงาน ความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้า ด้านเกษตรและประมง และผู้ บัญญัติกฎหมายและข้าราชการอาวุโส ส่วนแรงงานนอกระบบประมาณ 2 ใน 3 มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านเกษตรและประมง

สรุปในภาพรวมผู้สูงอายุมีการทำงานเพิ่มขึ้น อาชีพและสาขาที่ ทำอยู่สอดคล้องกับสาขาที่มีการขาดแคลน อย่างไรก็ตาม การคงอยู่ของ ลูกจ้างภาคเอกชนที่ลดลงมากตั้งแต่ก่อนอายุ 60 ปี ทำให้ขาดการ ค้ำมือรองในเรื่องบำเหน็จบำนาญ และสวัสดิการต่างๆ ขณะที่แรงงานที่จะ เป็นผู้สูงอายุยังมีเงินออมน้อยไม่เพียงพอต่อการบริโภคหลังครบกำหนด อายุการทำงานอายุเนื่องจากระยะเวลาที่แรงงานอยู่ในระบบสังคมไม่ มากนักทำให้ระยะการออมสั้น การส่งเสริมให้มีการขยายเวลาทำงาน และการจ้างงานหลังครบกำหนดอายุการทำงานในภาคเอกชนให้มี จำนวนเพิ่มขึ้น จึงยังเป็นประเด็นท้าทายต่อการเตรียมรับมือสังคมสูงวัย

สัดส่วนแรงงานตามกลุ่มอายุ จำแนกตามสถานภาพ

กิจกรรม/อาชีพ	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45-54 ปี	60 ปี
นายจ้าง	0.66	2.73	3.63	3.98	4.17
ทำธุรกิจส่วนตัว โดยไม่มีลูกจ้าง	11.89	22.75	36.64	44.69	62.71
ช่วยธุรกิจ ครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	22.68	16.82	17.86	18.96	20.26
ลูกจ้างรัฐบาล	5.91	9.31	8.72	10.70	11.68
ลูกจ้าง รัฐวิสาหกิจ	0.81	0.96	1.02	1.22	0.16
ลูกจ้างเอกชน	56.35	46.20	30.33	18.55	9.23
ผู้รับจ้างทำงาน หลายเจ้า	1.60	1.11	1.67	1.77	1.62
การรวมกลุ่ม	0.09	0.13	0.13	0.12	0.16
รวม	100.0 (8.0)	100.0 (9.2)	100.0 (9.7)	100.0 (7.5)	100.0 (3.8)

หมายเหตุ: ( ) ล้านคน

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากร ไตรมาส 3 ปี 2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมาณผลโดย สสช.

สัดส่วนแรงงานสูงอายุกำแนกตามสาขา ปี 2556

สาขา	รวม	ในระบบ	นอกระบบ
เกษตร	4.3	2.2	14.0
บริการราชการ รัฐวิสาหกิจ	4.3	7.7	13.9
บริการบริหารและบริการ	6.5	7.7	6.5
โรงแรมและบริการด้านอาหาร	9.3	3.9	15.3
ขายส่งขายปลีก	17.1	9.3	63.9
กิจการก่อสร้าง	20.3	17.1	20.3
การผลิต	20.3	17.1	20.3
เกษตรและเหมืองแร่	20.3	17.1	20.3

ที่มา: การทำงานผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2556 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานจำแนกตามอาชีพ ปี 2556

อาชีพ	รวม	ในระบบ	นอกระบบ
ผู้บัญญัติกฎหมายและข้าราชการระดับอาวุโส	4.5	12.0	3.7
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่างๆ	1.0	6.9	0.4
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านเทคนิคความสาขต่างๆ	0.9	4.1	0.5
เลเขียน	0.2	1.1	0.1
พนักงานบริการและพนักงานร้านค้า	15.5	18.5	15.2
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านเกษตรและประมง	62.1	13.7	67.0
ผู้ปฏิบัติงานความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้า	8.2	17.3	7.3
ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักร	2.2	7.5	1.7
อาชีพพื้นฐานต่างๆในด้านการขาย	5.2	18.2	3.9
คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้	0.2	0.6	0.1
รวม	100.0	100.0	100.0

ที่มา: การทำงานผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2556 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผลการสำรวจความต้องการทำงานและการจ้างงานผู้สูงอายุภาคเอกชน

ผลการสำรวจความต้องการจ้างงานผู้สูงอายุและความต้องการทำงานหลังอายุการทำงานของ สสช. (15 ก.ค.- 10 ส.ค. 2558) ใน 5 สาขา คือ การขนส่ง คำสั่งค้าปลีก โรงแรมและภัตตาคาร สถานพยาบาล และเกษตรกรรมและประมง 167 แห่ง รวมทั้งความต้องการทำงานหลังอายุการทำงานของพนักงานอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 329 คน พบว่า

ด้านอุปสงค์

• ภาคเอกชนรับรู้การเป็นสังคมสูงวัยแต่ขาดความตระหนักถึงผลกระทบ โดยมีสถานประกอบการที่รู้ว่าประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยร้อยละ 78.4 แต่มีเพียงประมาณ 1 ใน 3 ที่คิดว่าได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมสูงวัย เรื่องที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ พนักงานในองค์กรเป็นวัยกลางคนและวัยสูงอายุมากขึ้น การขาดแคลนแรงงานและการจ้างงานยากขึ้น สำหรับสถานประกอบการที่ตอบว่าได้รับผลกระทบมีการวางแผนในการจัดการองค์กรร้อยละ 84.3 ซึ่งให้เห็นว่าหากภาคเอกชนมีความตระหนักถึงผลกระทบจะนำไปสู่การปรับตัวและเตรียมพร้อมมากขึ้น โดยการเตรียมการส่วนใหญ่เป็นเรื่องการวางแผนกำลังคนร้อยละ 61 และจ้างแรงงานสูงอายुर้อยละ 19.4

• โรงแรมภัตตาคาร เกษตรกรรมและขนส่งมีการจ้างแรงงานหลังครบกำหนดอายุการทำงานมากที่สุด สถานประกอบการกว่าครึ่งไม่มีการกำหนดอายุการทำงาน (ร้อยละ 54.2) ส่วนที่มีการกำหนดอายุการทำงาน ส่วนใหญ่กำหนดที่อายุ 56-60 ปีร้อยละ 54.1 กำหนดในช่วง 50-55 ปีร้อยละ 41.9 มีเพียงร้อยละ 4 ที่กำหนดไว้สูงกว่า 60 ปี โดยธุรกิจที่กำหนดอายุการทำงานสูงกว่า 60 ปี อยู่ในสาขาค้าส่งค้าปลีกและโรงแรมภัตตาคาร อย่างไรก็ตาม สถานประกอบการมีการจ้างหลังครบกำหนดอายุการทำงานมีสัดส่วนถึงร้อยละ 60.5 โดยสาขาโรงแรมภัตตาคาร การขนส่ง และเกษตรกรรมฯ มีสัดส่วนการจ้างมากที่สุดสอดคล้องกับความเห็นการขยายอายุการทำงานที่มีผู้ประกอบการเห็นด้วยถึงร้อยละ 68.3 ทั้งนี้ การจ้างหลังครบกำหนดอายุการทำงานเกือบทั้งหมดเป็นลูกจ้างเต็มคือร้อยละ 93.5 สำหรับตำแหน่งที่จ้างเป็นผู้ปฏิบัติงานมากที่สุดร้อยละ 44.0 รองลงมาเป็นผู้บริหารร้อยละ 35.1 ส่วนเหตุผลในการจ้างเป็นเพราะต้องการผู้มีประสบการณ์/คนถ่ายทอดความรู้มากที่สุดร้อยละ 40.7 รองลงมาเพราะความคุ้นเคยหรือไว้วางใจร้อยละ 34.6 โดยมีเหตุผลเพราะขาดแคลนแรงงานมีเพียงร้อยละ 11.5

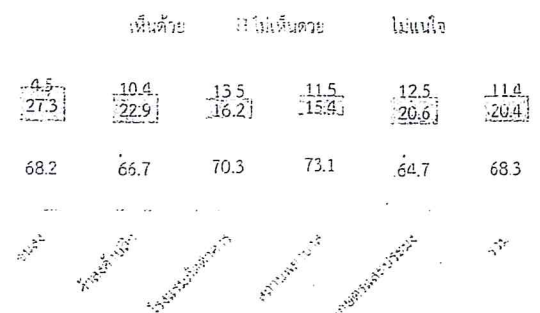
• การวางแผนเพื่อเตรียมการจ้างผู้สูงอายุยังมีไม่มาก สถานประกอบการร้อยละ 60 เห็นด้วยต่อการขยายอายุการทำงานแบบมีเงื่อนไข โดยเงื่อนไขการจ้างที่เห็นว่าควรปรับ ได้แก่ การปรับตำแหน่งร้อยละ 41.4 ปรับเงินเดือนร้อยละ 24.3 และปรับเวลาทำงานร้อยละ 21.4 อย่างไรก็ตาม สถานประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่มีวางแผนเพื่อเตรียมจ้างงานผู้สูงอายุ มีเพียงร้อยละ 31.1 ที่มีการวางแผนเตรียมการจ้างผู้สูงอายุ โดยสาขาโรงแรมฯ และขนส่งมีสัดส่วนการเตรียมจ้างมากที่สุด

สัดส่วนการจ้างแรงงานหลังอายุการทำงานของสถานประกอบการ

	ไม่จ้าง	จ้างเต็ม	จ้างบางส่วน	ไม่จ้าง/จ้างบางส่วน	ทั้งหมด	
ไม่จ้าง	18.2	47.9	21.6	65.4	41.2	39.5
จ้าง	81.8	52.1	78.4	34.6	58.6	60.5
ตำแหน่ง						
ผู้บริหาร	32.3	35.7	34.3	44.4	35.5	55.1
ผู้ปฏิบัติงาน	35.4	10.7	8.6	33.3	12.9	17.9
ผู้ปฏิบัติงาน	32.3	46.4	54.3	22.2	48.4	44.0
อื่น ๆ		7.1	2.9	0	3.2	2.9
ลูกจ้าง						
เต็ม	87.5	95.7	92.9	100.0	92.4	93.5
บางส่วน			5.9			1.1
ทั้งหมด	12.5	4.3	7.1		5.6	5.4

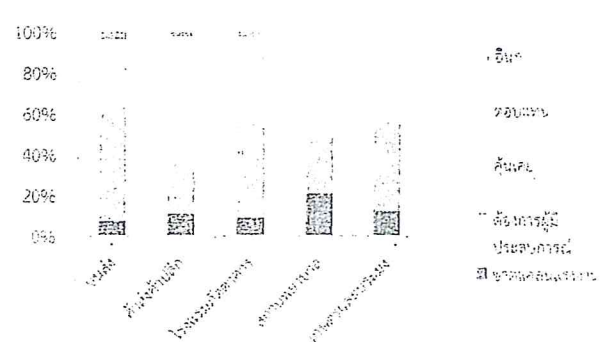
ที่มา: สสช. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยบริษัทเอ็กซ์เซลเลนซ์ บิลเนล แมนจเม้นท์ จำกัด

สัดส่วนความคิดเห็นต่อการขยายอายุการทำงานของสถานประกอบการ

ที่มา: สสช. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยบริษัทเอ็กซ์เซลเลนซ์ บิลเนล แมนจเม้นท์ จำกัด

เหตุผลในการจ้างแรงงานสูงอายุ จำแนกตามอุตสาหกรรม

ที่มา: สสช. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยบริษัทเอ็กซ์เซลเลนซ์ บิลเนล แมนจเม้นท์ จำกัด

ที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวางแผนกำลังคนมากที่สุด รองลงมาเป็นการกำหนดตำแหน่งที่เหมาะสม กำหนดเกณฑ์การจ้างงาน ตามลำดับ ทั้งนี้สถานประกอบการคิดว่าเกณฑ์ในการคัดเลือกหากมีการรับผู้สูงอายุเข้าทำงานที่สำคัญสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ประสบการณ์ทำงาน ความรู้ความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ลักษณะส่วนบุคคล และสุขภาพของผู้สูงอายุ

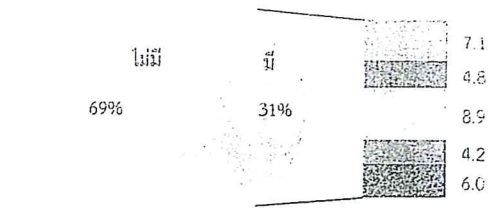
ด้านอุปทาน

จากการสำรวจของ สศช. ในกลุ่มแรงงานในสถานประกอบการที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป โดยกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 45-50 ปี ร้อยละ 78.7 ช่วงอายุ 51-55 ปี 56-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.8 ร้อยละ 5.8 และ 2.7 ตามลำดับ เป็นผู้บริหารร้อยละ 12.5 หัวหน้าฝ่ายร้อยละ 26.7 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ 49.5 และอื่นๆ ร้อยละ 11.2 มีสถานภาพสมรสร้อยละ 67.5 เป็นโสดร้อยละ 28.3 หย่าร้างหรือหม้ายร้อยละ 4.3 ประมาณร้อยละ 70 มีรายได้น้อยกว่า 30,001 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายร้อยละ 66.1 ไม่เพียงพอร้อยละ 10.1 และไม่เพียงพอบางครั้งร้อยละ 23.9 แรงงานกว่า 3 ใน 4 มีเงินออมและทรัพย์สิน ขณะที่สัดส่วนผู้มีหนี้สินอยู่ที่ร้อยละ 42.9 ทั้งนี้แรงงานประมาณร้อยละ 80 หลังจากครบกำหนดอายุการทำงานยังมีการค่าใช้จ่าย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายส่วนตัว การดูแลสุขภาพในครอบครัว และรายจ่ายด้านสุขภาพ

- แรงงานส่วนใหญ่ต้องการทำงานถึงอายุไม่เกิน 60 ปี ความต้องการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 79 ต้องการงานถึง 60 ปี และร้อยละ 36.8 ต้องการงานต่ำกว่าอายุ 56 ปี สอดคล้องกับความต้องการทำงานหลังครบกำหนดอายุการทำงานที่พบว่าไม่มีผู้ไม่ต้องการงานถึงร้อยละ 30.9 ส่วนใหญ่ให้เหตุผลต้องการพักผ่อน สุขภาพไม่ดี และต้องการดูแลคนในครอบครัว ขณะที่ผู้ต้องการทำงานส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าสุขภาพยังแข็งแรงทำงานได้ ช่วยให้ฐานะของครอบครัวดีขึ้น ต้องการสร้างมรดกให้ลูกหลานและไม่ต้องการเป็นภาระคนอื่น ทั้งนี้ ผู้ต้องการทำงานหลังครบกำหนดอายุการทำงาน ร้อยละ 42.8 ต้องการงานที่เดิม ร้อยละ 21.4 ต้องการประกอบอาชีพอิสระ และร้อยละ 4.6 ต้องการทำที่ใหม่โดยเป็นลูกจ้าง นอกจากนี้ แรงงานร้อยละ 41.2 คิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวของผู้สูงอายุเพื่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างถึง 1 ใน 3 ไม่ต้องการทำงานหลังครบกำหนดอายุการทำงาน ขณะที่กลุ่มที่เห็นว่าจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวให้ความสำคัญกับการอบรมทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็น เช่น ไอที และการเตรียมตัวเรื่องสุขภาพในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 31.7 และการปรับทัศนคติร้อยละ 19.8

- แรงงานส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการขยายอายุการทำงาน ความคิดต่อการขยายอายุการทำงาน พบว่า แรงงานร้อยละ 60 ไม่แน่ใจว่าควรมีการขยายอายุการทำงานหรือไม่ซึ่งอาจเป็นเพราะการขยายอายุการทำงานเชื่อมโยงกับการรับสิทธิของประกันสังคมที่กำหนดอายุที่ 55 ปี และแรงงานยังขาดความรู้และเกรงว่าจะกระทบต่อ

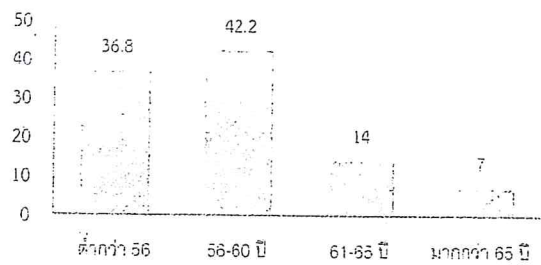
การเตรียมการจ้างงานหลังครบกำหนดอายุการทำงาน
ของสถานประกอบการ

■ ขนส่ง ■ ค้าส่งค้าปลีก ■ โรงแรมและภัตตาคาร
■ สถานพยาบาล ■ เกษตรและประมง

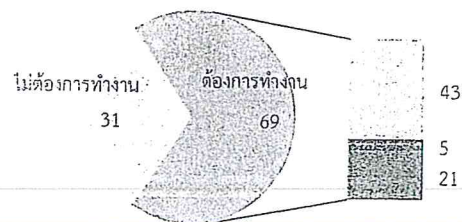
ที่มา: สศช. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยบริษัทเอ็กซ์เซลเลนซ์ บิสเนส แมเนจเม้นท์ จำกัด

ร้อยละของอายุที่แรงงานต้องการทำงาน

ที่มา: สศช. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยบริษัทเอ็กซ์เซลเลนซ์ บิสเนส แมเนจเม้นท์ จำกัด

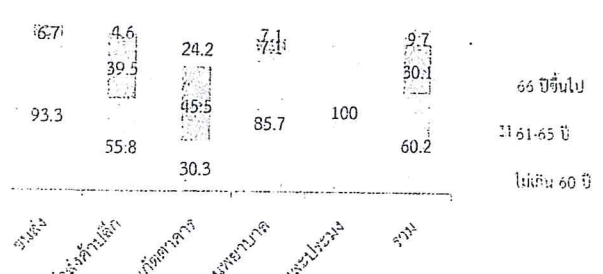
ความต้องการทำงานหลังครบกำหนดอายุการทำงานของแรงงานอายุ 45 ปีขึ้นไป

■ ทำงานที่เดิม ■ ลูกจ้างที่ใหม่ ■ ทำงานอิสระ

ที่มา: สศช. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยบริษัทเอ็กซ์เซลเลนซ์ บิสเนส แมเนจเม้นท์ จำกัด

สัดส่วนอายุการทำงานที่ลูกจ้างต้องการ จำแนกตามสาขา

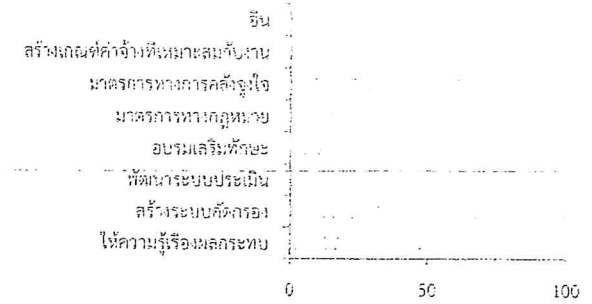
ที่มา: สศช. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยบริษัทเอ็กซ์เซลเลนซ์ บิสเนส แมเนจเม้นท์ จำกัด

ในสถานประกอบการ และพัฒนาและอบรมเสริมทักษะให้กับแรงงาน ก่อนสูงวัยและผู้สูงอายุ

โดยสรุปสถานประกอบการใน 5 สาขา มีการปรับตัวต่อภาวะการขาดแคลนแรงงาน โดยมีการจ้างแรงงานผู้สูงอายุถึงร้อยละ 60 แต่ยังคงขาดความรู้และตระหนักถึงผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมสูงวัย ทำให้ยังขาดการวางแผนและการเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อจ้างงานผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ ขณะที่แรงงานส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงผลกระทบต่อความเพียงพอของรายได้จากการที่มีเวลาหลังชีวิตการทำงานที่ยาวนานขึ้น ประกอบกับทัศนคติที่เห็นว่าผู้สูงอายุเกิน 60 ปี เป็นวัยที่ควรพักผ่อน ดังนั้น แรงงานส่วนใหญ่จึงมีความต้องการทำงานหลังอายุ 60 ปีไม่มากนัก รวมถึงความเกี่ยวเนื่องของการขยายอายุการทำงานกับการรับสิทธิประโยชน์จากประกันสังคมทำให้ไม่เอื้อต่อการขยายเวลาการทำงานของผู้สูงอายุ

แนวทางการเตรียมการเพื่อรองรับการจ้างแรงงานสูงอายุ

ที่มา: สสช. รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยบริษัทเช็ทเพลเทน/ บิสมิล แลนด์จัมป์ จำกัด

ประสบการณ์จากต่างประเทศ

การประเมินนโยบายที่มีการดำเนินงานในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการขยายการทำงานของแรงงานสูงอายุ อาจแบ่งเป็น (1) การเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ การปรับเพิ่มอายุการทำงานเพื่อให้แรงงานมีระยะเวลาการทำงานที่เพิ่มขึ้น การมีรูปแบบการออมหรือการคิดบำนาญที่พิจารณาเกี่ยวกับอายุการทำงานมากขึ้น (2) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนายจ้างและรูปแบบการจ้างงาน ได้แก่ การออกกฎหมายบังคับไม่ให้นายจ้างเลือกปฏิบัติกับลูกจ้างสูงอายุ การสร้างความตระหนักในภาคธุรกิจเกี่ยวกับการเข้าสู่สังคมสูงวัยและผลกระทบต่อภาคแรงงาน (3) การพยายามเพิ่มการจ้างงานในผู้สูงอายุ ได้แก่ การสร้างศูนย์/สำนักจัดหางานหรือศูนย์ข้อมูลของนายจ้างและผู้สูงอายุที่กำลังหางาน การสนับสนุนให้มีการอบรมที่มุ่งเน้นเพิ่มศักยภาพในการทำงาน การกำหนดงานเฉพาะที่แรงงานสูงอายุจะได้รับพิจารณาพิเศษ รวมทั้งการให้เงินอุดหนุนค่าจ้างหรือการลดหย่อนภาษี ตลอดจนการพิจารณาสภาพแวดล้อม: เช่น การเดินทาง การปรับสถานที่ทำงานให้เหมาะสม การลดชั่วโมงการทำงานหรือปรับรูปแบบการทำงานที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น

สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยมีนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการในเรื่องนี้ทั้งที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ และการมีพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติรองรับ โดยเน้นการฝึกอบรมอาชีพ การจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุเพื่อสนับสนุนทุนประกอบอาชีพทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม การดำเนินการจัดหางานให้กับผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการแปลงไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน นอกจากนี้ การประเมินผลแผนผู้สูงอายุฉบับที่ 2 พบว่า การสร้างหลักประกันความมั่นคงด้านรายได้ของผู้สูงอายุมีความก้าวหน้าในเรื่องการขยายหลักประกันให้ครอบคลุม ขณะที่การส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งด้านการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ ที่ยังไม่ตรงกับความต้องการ การขาดการกำหนดทิศทางร่วมกันและการประสานเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลเท่าที่ควร

ปัญหาและอุปสรรคการทำงานของผู้สูงอายุในภาคเอกชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลitudinal และข้อมูลจากการสำรวจความต้องการจ้างงานและการทำงานของผู้สูงอายุ พบปัญหาและอุปสรรคต่อการจ้างงานผู้สูงอายุ ดังนี้

- ทัศนคติต่อการทำงานของผู้สูงอายุว่าเป็นสิ่งไม่เหมาะสม โดยทัศนคติของแรงงานสูงวัยและครอบครัวมักมองว่าผู้สูงอายุควรได้รับการพักผ่อนเนื่องจากทำงานและรับภาระมามากแล้ว ผู้ทำงานบางกลุ่มมองว่าการจ้างผู้สูงอายุในที่ทำงานเป็นการปิดโอกาสการทำงานและการเลื่อนตำแหน่งของคนรุ่นใหม่ ขณะที่ผู้ประกอบการเห็นว่าไม่คุ้มทุนเพราะผลิตภาพต่ำ ทำให้แรงงานวัยปลายและผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานหลังครบกำหนดอายุการทำงานมีไม่มากนัก
- ความพร้อมด้านสุขภาพ นอกจากความเสื่อมถอยของร่างกายตามวัยแล้ว ผู้สูงอายุจำนวนมากไม่น้อยที่ประสบปัญหาด้านสุขภาพทั้งจากการทำงานหนัก และไม่ปลอดภัยในช่วงวัยทำงาน ทำให้เป็นข้อจำกัดต่อการทำงาน
- สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน เช่น สภาพคมนาคมและการขนส่งที่ไม่เหมาะกับการเดินทางของผู้สูงอายุ สภาพแวดล้อมที่ทำงานไม่เหมาะกับผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำ ทางเดิน ฯลฯ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน

- การออกกฎระเบียบที่เข้มงวดเกินไป เช่น เวลาทำงานไม่มีความยืดหยุ่นทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานของผู้สูงอายุที่ส่วนใหญ่ต้องการรับผิตชอบน้อยลง ทำงานเบาแรงเพื่อให้เหมาะสมกับวัย นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกับวัยทำงานอื่นๆ เช่น การคัดเลือกเข้าทำงาน ค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรม เป็นต้น
- การดำเนินงานต้องใช้เวลาชานาน เนื่องจากการขยายอายุการทำงานกระทบต่อสิทธิในการรับประโยชน์ของประกันสังคมที่อายุ 55 ปี ทำให้แรงงานส่วนหนึ่งที่ต้องการรับสิทธิไม่ต้องการขยายอายุการทำงานหรือทำงานในระบบอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจะขยายอายุการทำงานจึงต้องใช้เวลาชานานเพราะมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก จำเป็นต้องดำเนินงานเป็นขั้นตอนเพื่อเตรียมความพร้อมของนายจ้างและลูกจ้าง รวมถึงการทบทวนระบบสิทธิประโยชน์ การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการทำงานผู้สูงอายุในภาคเอกชน

- การใช้มาตรการจูงใจ ทั้งในด้านอุปทานและอุปสงค์ การสร้างแรงจูงใจให้แรงงานสูงวัยขยายเวลาการทำงาน อาทิ การสร้างงานที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ การลดการออกจากงานก่อนครบกำหนด การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพ และการทบทวนเกณฑ์และผลประโยชน์ที่แรงงานจะได้รับจากการครบกำหนดการทำงาน ด้านผู้ประกอบการเพื่อจูงใจให้เกิดการจ้างงาน อาทิ การสร้างความตระหนักของผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมสูงวัย การกำหนดงานเฉพาะที่แรงงานสูงอายุจะได้รับการพิจารณาพิเศษ การปรับปรุงเงื่อนไขการทำงานของผู้สูงอายุ
- การลดอุปสรรคต่อการจ้างงานผู้สูงอายุ โดยการสร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ การทำงานและการออม การปรับปรุงเงื่อนไขการทำงาน ตลอดจนการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ทำงาน การเดินทางและใช้ชีวิตให้เหมาะสมซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุออกมาทำงานและใช้ชีวิตในสังคมมากขึ้น
- มาตรการสนับสนุน โดยการปรับปรุงกฎหมายการไม่เลือกปฏิบัติกับลูกจ้างสูงอายุ การสร้างระบบคัดกรองและจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน การพัฒนาระบบประเมินและการกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับสมรรถนะ การให้มีศูนย์บริการการจัดหางานให้กับผู้สูงอายุ
- การสร้างระบบการเงินการคลังมหภาค เพื่อพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญและการออมให้เอื้อต่อการส่งเสริมให้เกิดการขยายอายุการทำงาน รวมทั้งมีกลไกในการจัดการ การพิจารณานโยบายและมาตรการที่ครอบคลุมบำเหน็จบำนาญทุกกลุ่มเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มต่างๆ
- การเตรียมความพร้อมคนไทยเพื่อเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณค่า โดยเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพของคนไทยตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยสูงอายุเพื่อให้คนรุ่นใหม่พร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณค่าและมีสุขภาพแข็งแรง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะและอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการทำงานของผู้สูงอายุ เพื่อร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศต่อไป ตลอดจนการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักถึงการเข้าสู่สังคมสูงวัยและผลกระทบในด้านต่างๆ เพื่อให้สังคมเกิดความพร้อมในทุกมิติทั้งผู้ประกอบการ รัฐบาล/แรงงาน ครอบครัวและสถาบันต่างๆ

ตัวอย่างนโยบายและมาตรการประเทศเพื่อส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ

ประเทศ	การเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน	การส่งเสริมการจ้างงาน	การส่งเสริมการจ้างงาน
สาธารณรัฐเกาหลี	<ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มความครอบคลุมที่มีประสิทธิภาพของระบบบำนาญ - การลดอัตราค่าทดแทน (replacement rates) ของระบบบำนาญภาครัฐ - การเปลี่ยนระบบ retirement allowances เป็น corporate pension scheme 	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดการเกษียณภาคบังคับ - การปฏิรูประบบค่าจ้างตามอาวุโส - การพิจารณาความสมเหตุสมผลของระบบการช่วยเหลือค่าจ้างสำหรับแรงงานสูงอายุ - การพิจารณาใช้ระบบ in-work benefit - การต่อต้านการเลือกปฏิบัติด้านอายุอย่างเข้มงวด - การให้คำแนะนำแก่บริษัทในการจ้างงานตามอายุที่มีความหลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - การขยายโอกาสในการฝึกอบรมสำหรับแรงงานสูงอายุนระหว่างช่วงอายุที่เหมาะสม - การปรับปรุงคุณภาพของ Public Employment Service (PES) และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างบริษัทจัดหางานภาคเอกชน - การลดชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน - การปรับปรุงเงื่อนไขการทำงานของผู้สูงอายุ - การปรับปรุงความปลอดภัยในการทำงาน
ญี่ปุ่น	<ul style="list-style-type: none"> - การพิจารณา specific provisions สำหรับระบบบำนาญ - การทบทวนสิทธิในบำนาญของสตรี 	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดการเกษียณภาคบังคับ - การทบทวนการให้ความคุ้มครอง กฎระเบียบ การจ้างงาน Review - การต่อต้านการเลือกปฏิบัติด้านอายุอย่างเข้มงวด 	<ul style="list-style-type: none"> - การจูงใจทางการเงินเพื่อการกลับไปทำงานใหม่ของผู้สูงอายุที่หางาน - การสนับสนุนให้มีการทำงานรูปแบบที่ไม่ปกติ - การลดชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน และการปรับปรุงเงื่อนไขการทำงานของผู้สูงอายุ
สหราชอาณาจักร	<ul style="list-style-type: none"> - การลดเงินจ่ายสำหรับประโยชน์ disability-related benefits - การพัฒนาระบบเพื่อจัดการกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับประโยชน์จากการไม่สามารถทำงานระยะสั้นและระยะยาว - การวางแผนเพื่อการปฏิรูประบบบำนาญ 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ระเบียบการด้านการเลือกปฏิบัติด้านอายุอย่างเคร่งครัด - การสนับสนุนการจ้างงานด้วยอายุที่หลากหลาย - การสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงความร่วมมือเพื่อการยกระดับทักษะและข้อเสนอแนะในอาชีพแก่แรงงานสูงอายุ - การพิจารณาการขยายความครอบคลุมของงานที่ต้องการประสบการณ์ - การสนับสนุนการทำงานของตนเองในกลุ่มผู้สูงอายุ
สหรัฐอเมริกา	<ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มอายุขั้นต่ำที่จะได้ประโยชน์จากประกันสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนให้เกิดระบบบำนาญแบบการจ่ายสมทบอย่างกว้างขวาง - การติดตามผลกระทบจากระเบียบการด้านการเลือกปฏิบัติด้านอายุอย่างเคร่งครัด - การสนับสนุนธุรกิจที่มีการจ้างงานผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - การขยายโอกาสในการฝึกอบรมให้กับแรงงานไร้ทักษะและการฝึกแบบตรงความต้องการให้กับแรงงานสูงอายุ - การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการหางานให้แรงงานสูงอายุ - การแก้ปัญหาในการเกษียณก่อนกำหนดผ่านการจ่ายสมทบของนายจ้าง - การอำนวยความสะดวกในการทำงานของตนเองของผู้สูงอายุเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการขยายอายุการทำงาน - การให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพความเป็นอยู่และความปลอดภัยจากการทำงาน

ที่มา: การศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมโอกาสด้านอาชีพและการทำงานของผู้สูงอายุปี 2556 กระทรวงแรงงาน

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายได้รวม)

ปีงบประมาณ	2555		2556		2557		2558		2559		2560		รวม	
	2555	2556	2556	2557	2557	2558	2558	2559	2559	2560	2560			
1. คุณภาพของคน														
การมีงานทำ¹⁾														
การมีงานทำ ทั้งหมด	38,015	38,583	39,876	39,587	37,963	38,267	38,318	38,374	37,812	37,815	38,421	38,262	37,413	37
อัตราค่าจ้างรวม (ร้อยละ)	0.72	0.86	1.38	1.47	0.70	0.74	0.81	1.66	0.89	1.00	0.94	0.61	0.94	
อัตราค่าจ้างรวม/จำนวนประชากรวัยแรงงาน (ร้อยละ)														
- รวม	0.72	0.86	1.38	1.47	0.72	0.74	0.77	1.65	0.89	1.00	0.94	0.61	0.94	
- บระดับศึกษาระดับต่ำกว่า	0.32	0.52	0.25	0.29	0.33	0.32	0.22	0.26	0.49	0.41	0.37	0.35	0.46	
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.07	1.29	1.81	0.64	1.08	0.81	0.81	0.90	1.13	1.26	1.33	0.93	1.20	
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.89	0.94	0.74	0.82	0.97	1.33	0.97	0.73	1.14	1.20	0.95	0.60	1.22	
- อาชีวศึกษา	1.24	1.03	1.12	0.71	0.84	1.72	1.61	1.23	1.37	1.86	0.98	0.96	1.13	
- วิชาชีพชั้นสูง	1.60	2.28	0.99	0.93	1.16	2.11	1.58	1.35	1.40	1.72	1.20	0.91	1.37	
- มหาวิทยาลัย	1.32	2.62	1.28	0.80	1.37	1.71	1.68	1.32	1.43	2.13	1.52	0.96	1.61	
ภาพลักษณ์ตัวระดับ (ร้อยละ)	352.37	379.52	301.53	353.74	303.69	320.14	374.31	291.83	277.89	258.09	245.10	284.07	281.18	277
ผู้ว่างงานร้อยละ 35 ของกลุ่มวัยแรงงานทั้งหมด														
สัดส่วนค่าจ้างรวม/จำนวนประชากรวัยแรงงาน (ร้อยละ)														
- รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100
- บระดับศึกษาระดับต่ำกว่า	32.53	51.79	31.94	31.92	50.13	49.32	49.77	49.67	49.28	43.67	49.11	43.37	47.97	47
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.69	16.01	16.64	16.34	15.67	16.04	16.00	13.94	15.38	16.05	16.23	16.04	15.82	13
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	11.18	11.49	11.13	11.23	11.06	11.12	11.29	11.34	11.45	11.38	11.67	11.94	12.16	12
- อาชีวศึกษา	3.30	3.38	3.34	3.16	3.39	3.43	3.42	3.46	3.50	3.55	3.44	3.52	3.57	3
- วิชาชีพชั้นสูง	4.43	4.56	4.64	4.63	4.81	4.84	4.89	4.71	4.81	4.73	4.63	4.67	4.77	3
- มหาวิทยาลัย	12.35	12.77	12.29	12.49	14.69	14.73	14.62	14.86	15.09	13.20	14.91	13.23	15.77	15
สุขภาพ														
จำนวนผู้บวชอายุ 15 ปีหรือต่ำกว่าทั้งหมด (คน)														
- บวชแล้ว	49,367	37,182	34,638	34,793	35,424	35,338	45,811	43,717	40,590	33,213	36,775	43,121	33,638	41.3
- ไม่บวชแล้ว	6,342	16,388	29,394	28,039	21,979	19,050	43,332	14,241	4,983	3,222	16,534	11,270	7,493	24.3
บวชแล้ว/ประชากร	4,354	3,024	32,421	4,733	3,333	3,333	13,137	7,606	7,662	19,732	27,732	3,649	4,436	7.3
- 15 ปีหรือต่ำกว่า	3,827	6,179	23,611	13,477	17,394	6,162	11,631	3,834	20,899	11,178	16,146	13,642	24,172	103.7
- ปีละ	4,104	3,617	2,833	2,510	2,733	2,710	3,465	1,678	2,326	2,261	2,050	1,459	1,636	1.7
- ปีละ	1,982	1,138	1,221	316	937	788	418	304	340	321	313	210	293	2
- ปีละ	579	932	1,594	1,170	639	634	974	356	393	462	774	634	278	4
- ใช้ลมของอีกเลข	114	204	175	187	193	192	173	173	140	143	151	158	169	1
- อธิการบดี	19	17	6	3	4	4	1	2	2	2	6	2	2	
- ใช้กำหนดสิ่งอื่น	2	3	1	2	3	2	2	7	4	3	2	5	4	
- พิษสุนัขบ้า	1	2	1	1	1	2	2		2	1	2	1	1	
2. ความมั่นคงทางสังคม														
ความสงบสุขในสังคม (ข้อประท้วง/เหตุการณ์)														
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ	11.82	9.74	10.04	11.44	12.38	9.12	9.91	9.77	10.62	10.24	8.73	10.15	9.73	9.1
การจราจรหนาทึบ														
- สัดส่วนคดีอาชญากรรม ฆาตกรรม และอื่นๆ	9.73	9.86	8.37	9.68	9.28	9.45	8.76	8.31	8.74	9.99	8.71	9.20	9.13	9.1
สัดส่วนคดีฆาตกรรม/จำนวนประชากรวัยแรงงาน	18.23	18.33	18.78	19.16	18.97	18.51	18.36	18.35	17.49	17.68	17.50	17.04	16.47	18.4
- สัดส่วนคดีฆาตกรรม	121.73	141.05	134.32	150.7	168.63	169.16	175.05	153.87	141.91	153.10	146.00	132.33	121.63	95.1
การคุ้มครองผู้บริโภค⁵⁾														
จำนวนเรื่องร้องเรียน/รายงาน														
- กรณีสัญญาซื้อขายไม่เรียบร้อย	1,043	356	908	738	758	663	632	676	287	343	302	636	631	76
- กรณีสินค้าและบริจากรงไม่ปลอดภัย	1,011	1,127	1,041	793	739	656	709	608	234	482	753	644	573	71
- กรณีโฆษณา	369	417	796	431	310	233	344	246	131	621	519	244	261	27
- กรณีคุ้มครอง	7	7	11	13	34	6	37	30	37	18	34	6	4	
- กรณีความปลอดภัยของอาหาร	7	7	2	10	12	31	24	4				131	34	3
จำนวนคดีฟ้องร้อง/จำนวนคดี	17,874	14,511	14,911	12,862	10,321	10,314	12,048	8,744	6,411	10,374	12,701	11,784	12,291	12.0

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

ตัวชี้วัดภาวะสังคม	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	
1. คุณภาพของงาน													
การมีงานทำ													
ผลิตภัณฑ์มวลรวม การมีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ¹⁰	97,912	109,484	109,200	109,425	113,675	117,424	117,323	113,033	120,842	119,550	125,792	129,533	132,177
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ¹¹	96.50	96.96	97.23	97.58	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83	98.81	98.21	98.70
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ¹²	2.40	2.16	2.07	1.83	1.51	1.33	1.38	1.49	1.04	0.70	0.70	0.70	0.80
การว่างงานต่ำระดับ (พันคน) ¹³ (มีจำนวนน้อยกว่า 35 ชม./ส.ป.หรือจะทำงานเต็ม)	783.17	696.53	787.28	754.12	577.93	596.70	507.77	604.93	520.30	383.33	347.00	273.74	256.29
สุขภาพ¹⁴													
อัตราการเจ็บป่วย (ต่อประชากรพันคน)	1809.63	1343.04	1,798.06	1,878.92	2,079.57	2,292.29	2,436.12	2,639.45	2,816.17	2,947.64	3,116.45	2,916.62	
อัตราป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)													
- เนื้องอกร้าย (มะเร็ง)	98.98	101.67	107.05	114.31	124.38	130.75	134.22	133.05	143.21	153.59	154.49	265.57	
- หัวใจ	391.45	451.45	503.10	530.75	618.20	627.72	749.54	793.03	844.82	933.92	955.07	887.20	
- เบาหวาน	340.95	380.75	444.16	490.53	586.82	650.43	675.74	756.48	792.61	848.77	868.30	1,081.25	
- ความดันโลหิต	340.99	389.83	477.35	544.05	659.57	776.12	860.53	981.48	1,058.73	1,187.00	1,245.56	1,621.72	
ความผิดปกติทางจิตเวช/ประสาทหลอน (ต่อประชากรแสนคน)	58.12	39.33	38.93	42.02	45.62	48.79	47.28	49.77	57.25	64.14	63.30	82.63	
ความผิดปกติทางอารมณ์ (สะท้อนอารมณ์) (ต่อประชากรแสนคน)	12.17	13.41	13.54	14.83	15.86	18.48	20.09	26.46	30.85	33.61	34.89	42.94	
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	56.21	62.45	64.64	59.69	64.89	63.48	60.94	60.66	56.43	60.43	53.65	46.44	
ภาวะเจ็บป่วยทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	33.97	37.13	35.34	37.64	42.41	42.27	45.33	49.00	56.77	60.73	62.35	59.77	
ประชากร													
อัตราส่วนการพึ่งพิง (ร้อยละ) ¹⁵	50.88	50.46	50.03	49.69	49.26	48.84	48.43	48.11	55.22	55.47	55.83	56.29	56.85
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ¹⁶	32.44		26.76		21.94	20.04	20.43	17.88	16.37	13.22	12.64	10.94	10.53
การศึกษา													
อัตราการเรียนต่อประชากรวัยเรียน ¹⁷													
- ประถมศึกษา	105.26	104.63	114.24	104.17	103.47	104.51	104.93	104.00	104.30	105.50	104.00	102.72	
- มัธยมศึกษาตอนต้น	85.65	90.34	92.47	95.45	96.67	96.37	93.62	94.87	98.01	98.45	97.65	96.73	
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	60.79	62.76	63.82	63.80	55.77	67.16	68.14	69.37	71.68	72.18	73.18	73.07	
อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและสูงกว่า)	43.40	53.01	52.92	53.60	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	46.43	
จำนวนประชากรศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ¹⁸	7.40	7.50	7.60	7.80	7.80	7.90	8.00	8.10	8.20	8.20	8.00	8.00	8.10
จำนวนประชากรศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ¹⁹	8.10	8.30	8.40	8.60	8.70	8.70	8.60	8.90	9.00	9.10	8.80	8.90	9.00
- ชาย	8.30	8.40	8.60	8.80	8.90	8.80	8.90	9.00	9.10	9.20	8.90	8.90	9.00
- หญิง	7.90	8.10	8.20	8.50	8.60	8.60	8.70	8.90	9.00	9.10	8.60	8.90	9.00
จำนวนประชากรศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ²⁰	3.80	3.80	3.90	4.10	4.20	4.30	4.40	4.40	4.60	4.70	4.50	4.70	4.80
- ชาย	4.50	4.50	4.70	4.90	4.90	5.00	5.10	5.10	5.30	5.40	5.10	5.30	5.40
- หญิง	3.20	3.30	3.40	3.50	3.60	3.80	4.00	3.90	4.10	4.20	4.10	4.20	4.30
2. ความมั่นคงทางสังคม													
สถาบันครอบครัว													
สัดส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัว (ร้อยละ) ²¹	97.30	96.00	96.60	98.65	98.50	99.30	98.86	99.70	99.73	99.84	99.52	99.71	99.64
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ²²					62.24	61.65	63.97	63.18	63.08	63.17	68.31	66.28	
หลักประกันทางสังคม													
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ²³	92.47	93.01	95.47	96.25	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87	99.84
- ประกันสังคม	11.65	12.93	13.34	13.92	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.56	16.83
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6.62	6.44	6.82	6.61	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.66	7.62
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	74.20	73.62	75.31	75.37	76.20	74.79	75.06	75.86	73.20	75.28	75.27	74.74	73.48
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น												0.16	0.87
- สิทธิอื่นๆ				0.35	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	0.75	1.03
- ยังไม่มีสิทธิ์	7.53	6.99	4.53	3.75	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13	0.16
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ²⁴	20.57	21.80	22.49	23.43	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56	33.52
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)													
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ²⁵	20.90	22.20	22.20	20.60	20.20	19.20	18.20	16.90	11.90	14.15	11.84	11.29	9.79
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ²⁶	60.30	76.40	73.40	73.46	69.30	62.60	52.30	51.40	45.80	39.76	38.95	36.32	37.05
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ²⁷	109.70	106.40	110.70	122.00	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.86	77.41	77.41	72.31
สัดส่วนคดียาเสพติด ²⁸	422.80	190.20	114.80	160.42	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91	565.44	583.55	596.33
ร้อยละของคดีคดีและเบาหนาท่ามกลางความผิดผู้ต้องหาที่มีบรรทัดฐาน													
มีผู้ถูกดำเนินคดีโดยสถานพิทักษ์สันติราษฎร์ ²⁹	15.68	13.10	13.85	12.08	11.85	12.92	14.06	13.37	12.62	11.77	10.93	20.37	

หน่วยนับ: ล้านบาท/ปี	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568	2569	2570	2571	2572	2573
การกำหนดกรอบผู้บริโภคราย												
จำนวนผู้บริโภคราย	3,193	3,354	3,321	7,384	1,293	1,899	4,504	6,315	6,376	7,427	9,489	7,092
- การมีบัญชีรายชื่อบริษัท/ครัวเรือน	1,293	1,452	2,091	3,425	2,875	4,451	1,756	2,704	2,342	2,427	3,547	2,724
- การมีสินค้าและบัญชีรายชื่อบริษัท/ครัวเรือน	1,421	2,194	3,103	3,089	2,639	1,937	1,540	2,627	2,631	3,121	3,876	2,631
- การมีข้อมูลรายชื่อบริษัท/ครัวเรือน	421	357	949	708	673	1,187	392	1,172	1,354	1,257	2,613	1,031
- การมีข้อมูลรายชื่อบริษัท/ครัวเรือน	-	-	33	62	84	93	314	123	23	117	38	424
ค่าใช้สอยบริการโทรคมนาคม (ล้านบาท)	671	22,834	15,452	11,024	12,954	14,599	16,908	14,804	13,341	61,242	60,582	41,773
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน												
พฤติกรรมในการบริโภค												
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ¹⁾	37.14	-	37.95	-	68.75	87.80	88.40	87.90	88.52	88.07	88.30	88.10
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับบริการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ²⁾	12.82	-	12.03	-	11.25	12.20	11.60	12.10	11.48	11.93	11.70	11.90
ขีดความสามารถการอุปโภคบริโภค 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ³⁾	-	-	32.68	-	31.54	30.02	-	32.04	-	31.53	-	32.22
อัตราการบริโภคอุปโภคบริโภค 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ⁴⁾	-	-	22.97	-	21.91	21.23	-	20.70	-	21.36	-	19.94
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน												
การใช้บริการจากสื่อต่าง ๆ (ชม./วัน) ⁵⁾	-	-	2.90	-	-	-	-	2.91	-	-	-	-
- การอ่านหนังสือ (รวมถึงพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	-	-	1.10	-	-	-	-	1.00	-	-	-	-
- การชมรายการทีวีโทรทัศน์	-	-	2.70	-	-	-	-	2.70	-	-	-	-
- การชมรายการทีวีดิจิทัล (DVB-T)	-	-	2.30	-	-	-	-	2.30	-	-	-	-
- การฟังวิทยุกระจายเสียง	-	-	1.40	-	-	-	-	1.60	-	-	-	-
- การฟังอินเทอร์เน็ต	-	-	1.60	-	-	-	-	1.90	-	-	-	-
- การใช้อินเทอร์เน็ต	-	-	0.80	-	-	-	-	0.80	-	-	-	-
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ⁶⁾	4.80	6.00	6.07	7.03	8.50	9.30	10.96	12.33	13.80	14.80	16.60	18.50
4. สิ่งแวดล้อม												
สารอันตราย²⁵⁾												
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	33.38	26,900	29.44	32.03	29.34	30.20	29.47	39.24	79.96	70.38	77.50	68.00
จำนวนผู้พบสารพิษอันตราย (คน)	2,751	3,499	2,717	1,646	1,451	1,536	1,863	1,926	2,306	2,250	1,458	ไม่มีข้อมูล
จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)	11.00	3.00	10.00	-	-	1.00	-	-	-	-	1.00	ไม่มีข้อมูล
ขยะ												
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ (ล้านตัน) ⁷⁾	14.33	14.33	14.33	14.33	14.60	14.72	23.93	24.11	24.22	23.35	24.73	26.77
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกทม. (ล้านตัน) ⁸⁾	3.51	3.41	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.11
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะ ในกทม. (ล้านตัน) ⁹⁾	3.42	3.27	3.41	3.03	3.07	3.11	3.69	3.97	3.77	3.64	3.86	7.42
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ¹⁰⁾	1.78	1.80	1.81	1.81	1.83	1.83	3.13	3.07	3.16	3.41	3.57	3.30
มลพิษทางอากาศ												
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (24 ชั่วโมง) (มคก./ลบ.ม) (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ¹¹⁾	49.48	54.80	57.66	40.60	43.35	46.27	47.90	42.50	37.80	38.10	38.20	41.00

หมายเหตุ : 1) 2544 ข้อมูลรวมการบริโภคในประเทศ

- 2) 1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25)

เอกสารอ้างอิง

- กมลกาญจน์ จัญญกาญจน์, บังอร บุญชู และ วิภาวรรณ ศรีมุข. 2557. การสำรวจเบื้องต้น: ปริมาณไขมันทรานส์ในอาหารทอด ขนมอบไขมัน และน้ำมันสำหรับบริโภคคนเมืองและผลิตภัณฑ์นม. Bulletin of Applied Sciences Vol.3 No.3 August 2014 หน้า 80-87.
- กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2557. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2558. สรุปสถานการณ์ภัยแล้งของประเทศไทย พ.ศ. 2541-2558.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2557. จำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิตของประเทศไทย. _____ . 2557. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน.
- กระทรวงแรงงาน. 2556. การศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมโอกาสด้านอาชีพและการทำงานของผู้สูงอายุ. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองแกลง. 2558. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2562).
- กุศล สุนทรธาดา. 2557. โครงการจัดทำแนวทางดำเนินการและกลไกระดับชาติในการขับเคลื่อนนโยบายการจ้างงานผู้สูงอายุ. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- นันทยา จงใจเทศ และคณะ. 2550. ปริมาณไขมันทรานส์ในอาหารอบและทอด. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. 2556. สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2556. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2556. รายงานการศึกษาโครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554).
- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2558. สถิติคดีจราจรทางบก เมษายน-มิถุนายน 2558. _____ . 2558. สถิติคดีอาญา เมษายน-มิถุนายน 2558.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 2553. โครงการศึกษาเพื่อหารูปแบบการส่งเสริมการมีงานทำแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องตีมีแอลกอฮอล์และบุหรี่ยี่ห้อ _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2557. รายงานผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดของประเทศไทย ประจำปี 2557. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2556. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- _____ . 2556. การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- _____ . 2556. สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2556. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- _____ . 2557. การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- _____ . 2557. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554 และ 2557. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- _____ . 2557. การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552 และ 2556. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
-
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน. 2557. การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2558. สถานการณ์โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2558. รายงานประจำปี 2557. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). 2553. รายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- องค์การยูนิเซฟ. 2557. The State of the World's Children 2015. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- อัญชัน ชุมหะหิรัณย์. 2552. รู้ทันไขมันทรานส์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีที่ 29 ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2552. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- <http://www.krobkruakao.com/>. สธ.เผยสถิติรอบ 10 ปี คนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนกว่า 1 แสนคน. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1438009964 ค่าเฉลี่ยของสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐ ประจำประเทศไทย. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- <http://www.muangklang.com/>. แกล้งโมเดล เมืองเขียว คาร์บอนต่ำ. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- http://www.tarc.or.th/research/122#.VZyV_Bvtkol. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจรบริเวณทางแยก. _____ . 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.